

MOTERIS

Nr. 2 (7)

Balandis - Birželis

1957 m.

T U R I N Y S

Maloni Skaitytoja	1
Apsimarinimas ir charakterio ugdymas. Dr. A. Šidlauskaitė	1
Didysis lietuvių tautos palikimas. I. Matusevičiūtė	3
Įvairios lyčių skirtumo apraiškos tautose. D. Augienė	4
Mūsų vaikai piešia. J. Paukštienė	6
Alergija kūdikių ir vaikų amžiuje. Dr. M. Budrienė	8
Bręstantis jaunimas ir mes. A. Krikščiūnaitė	10
Tavęs nebus /eilėr./. B. Kemežaitė	11
Lakštingala, Plaštakė, Volungė /eilėr./. S. Tomarienė	12
Tėvai ir vaikai. W. Kundrotienė	13
Pasisakymas, Motinai /eilėr./. D. Lipčiūtė	14
Lopšinė, Aš užmigdysiu, Užmik /eilėr./. J. Švabaitė-Gylienė	15
Gabriela Mistral. E. Pasalanė	16
Kojytės, Baimė /eilėr. vertimai/. G. Mistral	17
Grožis, Higiena:	
Plaukų priežiūra. P. Andriukaitienė	18
Odos priežiūra. I. Sprindienė	19
Laimės elektryras. J. Pumputienė	19
Mergaičių kertelė:	
Atviras laiškas. S. P.	20
Mergaitės ir berniuko santykiai. D. Augienė	20
Ažuolas ir Liepa. O. Brideikytė	21
Knygos:	
Saulės vestuvės, S. Tomarienė. A. Šimaitienė	23
Piūtis metas, N. Mazalaitė	23
Mūsų moterys	24
Apžvalga	26
Šeimininkėms	28

"MOTERS" REDAKCINĖ TALKA

Kanadoje, Toronte — P. Abromaitienė, B. Pabedinskienė, F. M. Yokubynienė, gyd. A. Užupienė, K. Juozapavičienė, I. Matusevičiūtė (liet. kalba), Z. Daugvainienė (korektūros).
A. Tamošaitienė, Kingston;
Sesuo M. Felicija, Montreal;
Dr. A. Šidlauskaitė ir Dr. M. Ramūnienė, Ottawa.

JAV valstybės: Chicagoje — D. Augienė, Dr. O. Labanauskaitė, S. Semėnienė, F. Manelienė, A. Rugytė;
New Yorke — M. Galdikienė, S. Narkeliūnaitė, Nelė Mazalaitė;
Clevelande — L. Gailiūšienė, Dr. M. Žilinskienė;
Los Angeles — E. Tumienė;
New Jersey — K. Grigaitytė - Graudušienė;
Birmingham — Alė Rūta - Arbačiauskienė.
Kolumbija — A. Dubauskienė, Emilija Petrauskaitė - Pasalanė

Redakcinę Talką sudaro:

- "Motery" telpančių skyrių organizatorės;
- Bendradarbių duodančios metuose ne mažiau dviejų vertingų straipsnių, originalios kūrybos, vertimų, apžvalginės medžiagos iš lietuviškojo gyvenimo, bei pasaulinių įvairenybių ir t.t.
- Aktyviai pasireiškiančios korespondentės bei foto korespondentės.

"MOTERIS"

LIETUVIŲ MOTERŲ
ŽURNALAS

Nr. 2 /7/

Leidžia
KANADOS LIETUVIŲ KATALIKŲ
MOTERŲ DRAUGIJA.

Leidžiamas kas trys mėnesiai.

Redaguoja
STASĖ PRAPUOLENYTĖ

Administratorė
BRONĖ PABEDINSKIENĖ

Viršelės ir vinjetės
dail. H. J. ŽMUIDZINIENĖS.

Redakcijos adresas:
941A Dundas St. West, Toronto, Ont.

Administracijos adresas:
46 Delaware Ave., Toronto, Ont.

Spaudė "Žiburių" Spaudos Bendrovė,
Toronto, Ont.

KAINA 75 centai

Prenumerata metams \$2.50

"MOTERIS"

A QUARTERLY
LITHUANIAN WOMEN'S
MAGAZINE.

Published by the executive of the
Lithuanian Catholic Women's
Association.

1957 Spring Issue.

Printed by "The Lights" Printing &
Publishing Co. Ltd. in Toronto.

Price 75c

Audykla JUOSTA

Sav. Kazys Prišmantas
1805 West 46 Street
Chicago 9, Ill.

Telef.: LAfayette 3-3085

Gamina juostas, takelius, pa-
galves, juosteles vardinių,
gimimo ir kitų progų dova-
noms.

EUROPOS GYDYTOJAS

Dr. N. Skaab

DANTISTAS

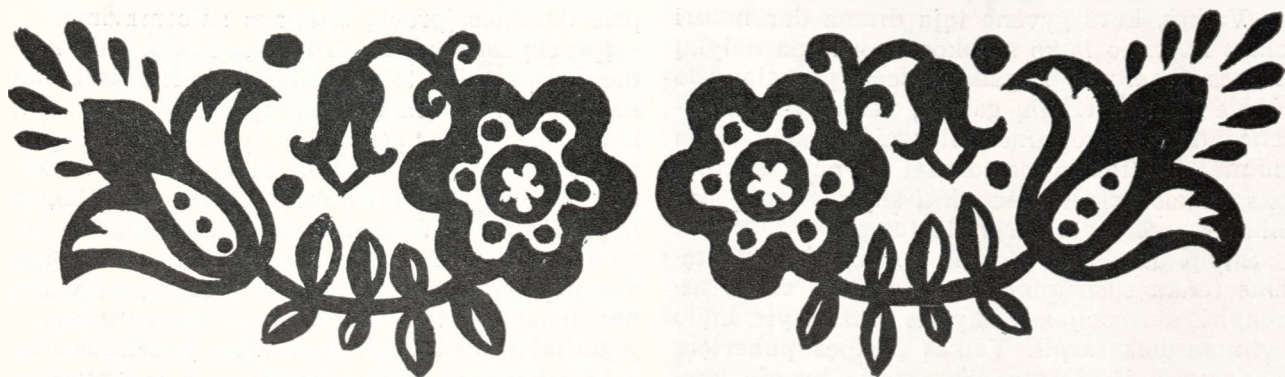
3 Barnesdale Ave. S.

Tel. LI. 4-6405

HAMILTON, ONT.

VIRŠĖLYJE: Aušros Vartu stebuklingas
Švč. Panelės Marijos paveikslas Vil-
niuje.

MALONI SKAITYTOJA

Šiame numeryje pastebėsite daugiau mūsų Čikagos moterų gyvenimo atspalvio. Bendrai yra pageidavimų laikas nuo laiko duoti atskiriems žurnalo numeriams vietinio kolorito. Mes pastebėjome, kad moterys sužinoję, jog tas ar kitas numeris daugiau atžymės jų miestą, ar apylinkę, subruzda, parodo daugiau negu įprasta kūrybinių resursų.

Praeitais numeris, atžymėtas Toronto atspalviu, buvo mielai sutiktas įvairiose ir tolimose vietovėse gyvenančių skaitytojų. Tas atidaro naujas galimybes. Sakysime, kodėl panašiai neatžymėti Australijoje gyvenančių mūsų skaitytojų?

Natūralu yra pradėti nuo Čikagos, šitos Amerikos žemynė lietuvų sostinės, kurios visokeriopų gėrių lobynas tiesiog neišsemiamas. Čikagietės patį pirmąjį Kanadoje išėjusį „Moters“ numerį priėmė, kaip višta priima naujai išsiritusį iš lukšto viščiuką, paėmė jį po savo sparnu ir visokeriopai šildė, telkė bendradarbes, skaitytojas, rėmė moraliai „Draugo“ puslapiuose ir pan. Iš šito šaltinio mes sėmiame ir sėmės daug kūrybinės energijos ir šitas yra mūsų būdas pasakyti joms ačiū.

Pavaizduoti, bent dalinai, kūrybingą ir įvairių čikagiečių veiklą su senomis parapijomis, mokyklomis, ligoninėmis, chorais, draugijomis, įmonėmis ir įstaigomis, reikėtų bent keleto tomų.

Čionais tėra mėginimas pagauti atspalvį, tai tarytumei pradinė tema, kurią vėliau galima įvairiomis kryptimis plėtoti.

Lai atkreipia tat visos mūsų talkininkės, bendradarbės ir skaitytojos savo malonų dėmesį į šią naują posūkį. Lai renka kūrybinę medžiagą, iliustracijas, kad progai atėjus, galėtumėte vertai pristatyti savo „parapiją“ bendram „Moters“ skaitytojų ratui.

AGUTĖ ŠIDLAUSKAITĖ

APSIMARINIMAS IR CHARAKTERIO UGDYMAS

Šiais moderniais laikais užsiminti apie apsimarinimą, kaip atgailos formą arba kaip gestą išreikšti meilę Dievo Motinai yra lyg drovu... Tai viduramžių dalykas, tai vienuolių perdėta religingumo priemonė. Religija, teigia dauguma, iš viso yra toks asmeninis dalykas, kad išvilkti į viešumą savo atgailos formą arba artimo meilės aktą, užgauna kitų akį. Tas gal ir tiesa. Šventieji ir apsimarinę žmonės juk neina girtis, kiek jie pasninkauja; o Šventasis Raštas įsakmiai liepia kairiajai nežinoti ką daro dešinė. Deja, auklėjimo darbe ir saviaukloje arba charakterio ugdyme taip vadinamos „viduramžių“ praktikos ir vienuolių išmąstytos patrauklios apsimarinimo gėlytės yra labai sekmingos, nes labai konkrečios priemonės. Dvidešimtojo amžiaus žmogus atmėta viršminėtus metodus ne dėl to, kad turi ką geresnio jų vietoje, bet tik todėl, kad gyvena savimeilės arba hedonistinės filosofijos tinkle. Patarimų biuro darbininkai, nesvarbu ar psichologo ar socialinio asistento rolėje jie bebūtų, pirštu prikišamai mato, kad moderniško pasaulio dvasinės ligos yra ne tiek vaiku nesirūpinimo, kiek jo visiško išlepinimo išdava.

Vaikas pradeda domėtis fantastiniais dalykais dar visai mažytis. Dar trijų ar keturių metų kūdikiui mes jau galime sekti pasakas, kuriose jam žinomi gyvuliukai įkūnija dorybes ir gudrybes iš vaikų gyvenimo. Penkių-septynių metų vaikui magiškasis pasakų pasaulis yra kasdieninė duona. Jie net ir realybę transformuoja į fantaziją. Bet kada vaikas pereina į „realistinės“ pasaulėžiūros laikotarpį, kada jis galvoja viską žinąs, viską iš knygų išskaitąs — tarp devynių ir trylikos metų — pasakos jo jau nebeįdomios. Pasakų amžiuje lengva perteikti vaikui bet kas palyginimais iš gyvulių ir iš žmonių gyvenimo. Gi vėlesniame amžiuje, reikia surasti kitokių priemonių, reikia kad vaikas pats aktyviai įsijungtų į savęs kultūrinimo ir apvaldymo darbą. Šiais laikais vaiko karžygio idealas yra komikų ir televizijos protagonistai. Jie visi laimingi, meilūs, jų gyvenimas — nuolatinis triumfas. Apie nuolatinį savęs pasiaukojimą, apie darbą, apie kasdienybės našta, nei žodžio. O jei ir yra vienas kitas vaizdas ar viena kita pastaba, tai ji liekasi nustelbta pasisėkimų ir pergalės vaizdais. Juk visa drama paprastai vyksta kelių minučių ar pusvalandžio laikotarpyje. Kaip gi vaiko protas gali suvokti, kad daug prakaito išlieta ir daug laiko išvargta patapti vienokia ar kitokia garseny-

be. Vaikas, kurs gyvena tąja drama dar neturi jokios istorinio laiko sąvokos, nesuvokia dalykų sėkmės praeityje. Pagaliau vieno pusvalandžio bėgyje ir tų karžygių galybė, vaikas negali sukoncentruoti savo minties ilgesniam laikui viena linkme. Jei teatro personažai ir būtų sektini, joks vaikas negali pasisavinti šių pastarųjų psichinių savybių dėl pergreito tempo.

Šitaip dalykams stovint, tėvams ir auklėtojams tenka susirūpinti, kas darytina vaiko asmenybės formacijai. Vaikystės amžius yra būdo lavinimo laikotarpis. Vaikas perėjęs pubertetą be deramai išryškintų charakterio bruožų sunaikiai bepataisomas. Gi kiekvienas vaikas, iš prigimties egocentrinė būtybė, jei intensyviai neformuojamas, jis neišvengiamai patampa egoistu. Tad vaikystės amžiuje jis turi prisitaikyti prie tvarkos, turi išmokti laukti eilės, užleisti vietą ir t.t. Jis turi paklusti autoritetui ir pripažinti objektyvią normą, įstatymą. Tas "turi" reikalauja savęs aukos. Spontaniškai vaikas norėtų visą laiką kalbėti už visus, norėtų, kad visi tik juo domėtųsi, kad jis visą laiką turėtų tik "good time". Tėvai gerumu, griežtumu ir net baimė gali tik iki tam tikro taško priversti vaiką prisitaikyti. Kiti "autoritetai" įsiterpia tarp vaiko ir tėvo - motinos. Tėvams gelia širdį be abejo. Bet vien negatyvinė kova situacijos paprastai nepagerina. Reikia pozityviai vaiką priversti

prie deramos įpročių sistemos suformavimo.

Įpročių formavimas yra ne kas kita, kaip kasdieninė praktika tokių veiksmų, kurie visais laikais bus priimtini. Liūdna išgirsti tėvus sakant, kad jų keturių ar penkių metų vaikas neina gulti, kada tėvai nori, bet nori sėdėti salione ir žiūrėti televizijos iki išnakčių. Arba vėl: vaikas iš pykčio pravardžiuoja tėvus. Šie gi nuliūdę nežino ką daryti. Na, negi bausi vaiką už tai? Niekas nepagalvoja, kad be ašarų užauginti vaiko negalima: kad tie, kurie neina laiku gulti, nepajėgia laiku atsikelti ir pasinėšėja į visokius išsukinėjimus ir išgalvotas ligas savo "nuovargiui" pateisinti. Daugumos psichinių negalavimų priežastimi yra tėvų per daug materiališka pasaulėžiūra. To pasekmėje jie rūpinasi tiktai vaiko fiziniu gerbūviu ir jo jusliniu pasitenkinimu. Kaip gi galima tikėtis, kad iš tokio vaiko gali išaugti neegoistas. O jei vėliau pastebėję, kad per toli nueita, jie bando sudrausti, per vėlu. Vaikas iš tėvo ir motinos tik tai kas jam patinka tėra įpratęs išgauti. Pabarimas, nubaudimas — vaikas ašaroja, kad tėvai jo nebemyli. Meilė ir lėpinimas sutapatinti, įprotis, arba moksliškiau, percepcija suformuota; vaikas tiktai savo naudos bereikalauja.

Ar šiaip ar taip galvosime, tik augšti idealai ir kasdieninės apsimarinimo pratybos tėra pasauliui davusios šventuosius ir didžius pareigos

Mūsų bendradarbės Čikagoje: sėdi: St. Semėnienė, O. Kriščiūnienė, A. Rūgytė. Stovi: dail. J. Paukštienė, F. Manelienė, D. Augienė, A. Šimaitienė.

DIDYSIS LIETUVIŲ TAUTOS PALIKIMAS

Lietuvių tauta yra draskoma ne vien fiziniai, bet ir dvasiniai. Fiziniu būdu esame išrauti iš savo gimtųjų namų, nušalinti nuo savosios žemės, atskirti nuo mylimų asmenų.

Toks tautos suskaldymas: išvežimais ir fizine spauda, naikina tautą iš vidaus. Taip yra sustabdytas ir natūralus tautos kultūrinis klestėjimas. Vienas iš didžiausių dvasinių ryšių tos pačios tautos narių tarpe yra gimtoji kalba ir tautos dvasia sakytinėje ir rašytinėje literatūroje.

Didžiausias lietuvių kalbos paminklas yra jos gimtoji kalba. Lietuvių kalba, būdama viena seniausių indoeuropiečių kalbų atstovė, per ilgus šimtmečius maža ką pakitusi, pasiekė mūsų laikus. Lietuvių kalba, kaip ir senosios indoeuropiečių mirusios kalbos, išlaikė savo senovinį charakterį, septynius linksnius, labai sudėtingą veiksmažodį, senovinę fonetiką — garsų tarimą su muzikine priegaide bei balsių ilgumą ir skambumą. Lietuvių kalbos sakiny yra laisvas kalbėtoji ir rašytoji didžiausios galimybės sukurti individualų stilių. Lietuvių kalbos gražaus stiliaus ir sakinio puošmenų galime rasti tautosakoje: dainose bei pasakose.

Norėdami toliau išlaikyti gyvą lietuvių kalbą nuo sumenkėjimo ir nusisimo, ypač išeivijoje, į ją besiburiaujant svetimų kalbų žodžiams, reikėtų labiau atkreipti dėmesį į **tautosakinius turtus**, iš kurių kalba gryna lietuviška dvasia.

Šiandien lietuvių tauta turi savo literatūrą gana gausią, bet tai daugiau individuali kūryba. Ji yra suaugusių dvasios penas. Bet mažieji, priešmokyklinio amžiaus vaikai, paūgėliai ir jaunimas yra reikalingas pasakų rinkinio iš mūsų

vyrus ir moteris. Augštas idealas nėra kompeticija, kaip ją čia vadina, atseit lenktyniavimas dėl pirmos vietos. Tai gali būti pakankamu varikliu, kol vaikas suinteresuotas įtikti vyresniesiems. Jis nėra ir prisirišimas socialinės pozicijos profesine prasme. Žmogus nenori visą savo gyvenimą būti garbinamas, jis nori būti mylimas. Jis nenori vien dirbti dėl pinigų, bet jaustis, kad jo darbas yra įvertintas dėkingumo ženklais. Taigi, augštas idealas yra meilė artimajam, šeimos nariui, kaimynui, meilė Dievui, kurs įprasmina žmogiškąją egzistenciją ir suteikia energiją artimo meilės karjeroje. O palenkinimas viso savęs tam augštam idealui reikalauja savęs atsižadėjimo, nuolankumo, fizinio apsimarinimo; reikalauja tų "viduramžiškų" principų ir tų nedidelių, bet su meile suskintų gėlyčių Madonėlei...

Toronto šeštadieninės liet. mokyklos šokėjos

tautosakos. Senaisiais amžiais pasaka ir daina turėjo atstoti individualų knygų skaitymą, bei poetiniais veikalais grožėjimąsi.

Pasakos, dėl savo fantastiškumo, labai tinka vaikų ir jaunuolių amžiui. Tik labai gaila, kad iki šių dienų mūsų tautosaka vis labai mažai domimasi. Šioje srityje mūsų tautosakininkai galėtų panaudoti liaudies pasakas mažųjų literatūrai praturtinti. Labai linkėtina, kad ir moterų sambūriai imtųsi kultūrinės akcijos išsaugoti lietuvių kalbą nuo galutinio sumenkėjimo šeimoje, žurnalistikoje bei literatūroje.

Dar yra su mumis atvažiavusi vyresnioji karta, kuri sparčiai miršta, nusinėsdama kalbos bei tautosakos lobius į kapus.

Mūsų išeivija yra pakankamai turtinga, kad galėtų prie kultūros fondų **organizuoti tautosakos rinkimo komisijas**. Kalbiniai išlavintų žmonių turime pakankamai.

Reikėtų surašyti pagal paskutinius mokslineis reikalavimus ir iš senų žmonių tekstų: apie lietuvių gyvenimo būdą, laukų darbus, namų apyvoką, pastatus, augalų, paukščių, gyvulių vardus. Tokį darbą Lietuvoje dirbo prof. Elisonas, vienas sudaręs didelį botanikos ir fiziologijos žodyną. Jam talkininkavo Panevėžio gimnazijos mokiniai. Šį savo brangų rinkinį jis buvo atidavęs Lietuvių Kalbos Žodyno redakcijai Vilniuje.

Didžiojo karo metu prof. Kazimieras Būga, iš Rusijos grįždamas Lietuvon, parsivežė gražų kraitį: keletą dėžių kortelių su lietuviškais žodžiais. Jis anksti mirė, bet jo idėja išleisti didįjį lietuvių kalbos žodyną nemirė. Po jo mirties medžiagą perėmė prof. J. Balčikonis ir per pora dešimtmečių Liet. Kalbos Žodyno medžiaga išaugo į didelį turtą apie keliasdešimt dėžių.

Ir išeivijoje galima prisidėti prie savo kalbinių bei tautosakinių turtų išsaugojimo. Kad ir nebus čia išleistas didysis lietuvių kalbos žodynas, bet gali būti renkama jam medžiaga, kuri ateityje turės neįkainuojamą moksline reikšmę. Tas pats yra ir su **tautosaka**. Latvių tauta, neturėjusi spaudos draudimo iš caristinės Rusijos,

ĮVAIRIOS LYČIŲ SKIRTUMŲ APRAIŠKOS TAUTOSE

John Langdon - Davies stato klausimą, kodėl iš viso yra tas nesuvaldomas veržimasis vyro prie moters ir moters prie vyro. Esą, Platono teigimu, pradžioje buvę žmonės (vyras ir moteris) vienoje esybėje, viename žmoguje, bet dievas Zeusas supykęs kartą ir juos perdalinęs pusiau. Nuo to laiko tos dvi pusės ieško viena kitos ir veržiasi susijungti. Esą kaip migdolas turi dvi dalis, taip ir gyvenime esančios dvi viena kitai skirtos pusės ir, jei jos susitinka—sukuria darną.

Laukinėse tautelėse tas veržimasis vieno į antrą yra natūralus, be jokios aistros ar kokių nešvarių tikslų. Jų veržimasis yra: 1. giminės palaikymas, 2. — ekonominis pagrindas: turėti namus, šeimą, darbininkę. Laukinėse tautelėse visi veda ir vargas tai moteriai, kuri negali turėti vaikų. Ją izoliuoja, o kartais ir nužudo, kaip blogų dvasių apsėstą, nenormalią. Misijonieriams yra labai sunku išaiškinti, kad skastybėje ir susilaikyme gyventi yra tauru ir kilnu. Poligamija primityviose tautose irgi neišvengiama. Jei moterų yra daugiau, jas vyrai pasidalina. Turtingesni turi daugiau žmonių. Tarp savęs žmonos sutaria, ypač, jei vyras ima nusizengti namams, žvalgytis į kitas,—moterys bendrai protestuoja. Tarp jų, tačiau, yra gradacija. Pirmoji žmona vertinama 30 karvių, 2 — 20, 3 — 10, ir t.t. Esą moterys nesipriešina tiems polygamijos papročiams, nes būnant kelioms darbai nudirbami lengviau ir juo daugiau žmonių, juo vyras turtingesnis, didesnė garbė.

Primityvių tautelių moterys yra tuo laimingesnės, kuo daugiau pajėgia darbų nudirbti ir vaikų pagimdyti. Toji moters gimdymo galia iššaukia tam tikrą pagarbos ir baimės jausmą

---

pralenkė lietuvių tautą: ji turi didžiulį Muehlenbacho žodyną keliasdešimties tomų. Latviai suskubo surašyti ir savo tautosaką.

Prieš II-jį Pasaulinį Karą Lietuvos Mokslų Akademija turėjo savo planuose šiuos darbus. Bet antroji okupacija išblaškė tam tikslui paruoštus žmones. Ir mokslinės medžiagos rinkimas bei žodyno ir tautosakos spausdinimas yra sukliudytas.

Besiblaškydami ir gyvendami pereinamose stovyklose galėjome šį darbą dirbti. Bet kada žmogaus gyvenimas nėra pastovus, mokslinė medžiaga rinkti, klasifikuoti neįmanoma dėl neturėjimo tam tikslui patalpų.

Jau būtų pats laikas ir lietuvių tautos bendruomenei ir stipresnėms organizacijoms pagalvoti apie šių kultūrinių vertybių išsaugojimą.

priešingoje lytyje. Dėl jos tų galių jai tenka ir tam tikri darbai: pav. moteris sėja, bet ji negali milžti karvių, daryti alaus, vyno, medžioti, žvejoti. Mat, užmušdama gali savyje užmušti gimdymo jėgą. Ji gali tik grobį parnešti namo. Namų statyboje vyras atlieka medžio darbus, moteris drebia molį. Mėnesinių metu moteris laikoma ypatingai pavojinga, pilna velniškų jėgų, nešvari.

Daug kur į moterį žiūrima kaip į žemesnį padarą, pav., Madagaskaroje, jei gimsta mergaitė — vyras sėdi tylus namie, niekur nesirodo, jei gimsta berniukas, — tėvas eina kieman ir skaldo triukšmingai malkas. Spartoje buvo žudomi silpni naujagimiai, daugiausia mergaitės. Tačiau kitose tautelėse, kaip Khasis (Indijoje) ir Pelew salose yra pilnas matriarchatas. Netgi religines apeigas atlieka moterys, tuo tarpu Australijoje moteris religinėse apeigose negali net dalyvauti. Babylonijoje jau 1000 metų pr. Kr. moteris buvo pakilusi net iki dievų (deivė Izis). Ten moterys galėjo būti teisėjai, liudininkai ir kronikų vedėjai. Hammurabi kodeksas iš 2350 m. pr. Kr. liepia gerbti moterį ir nereikalauti iš jos visokio patarnavimo. Moteris turėjo nuosavybę ir vyras priklausė jos.

Graikijoje, Atėnuose vyravo valdantieji. Moterys be teisių, tik savo natūraliųjų pareigų atlikėjos. "Jos turi kuo mažiausiai matyti, girdėti ir kuo nors domėtis ar klausti". Priešingai Atėnams, kur moteris buvo slepiama, Spartoje jos buvo išvelkamos ir rodomos aukštėje "garbingiems tėvams", sprendžiantiems, ko kuri moteris savo kūno išsivystymu ir grožiu buvo verta. "Graikė moteris pirkdavo sau vyrą už auksą, kad tas ją valdytų".

Praktiškieji romėnai, įstatymų leidėjai nustatė, kad tėvas ir vyras — viskas. Moteris negalėjo daryti sutarčių, pasirašyti, turėti nuosavybę. Moteriai buvo draudžiama nešioti brangius rūbus, papuošalus, buvo draudžiama toliau mylią išvažiuoti iš Romos. Tačiau metams bėgant Romoje moteris įgavo vis daugiau teisių ir Konsulas Kato jau kalba su baime, "kas bus, kad moterys yra lygios politikoj ir vis eina toliau".

Tacitas rašo, kad germanų moterys buvo gerbiamos, turėjo lygių teisių, dora buvo augštinama, skyrybų nebuvę, kaip ir polygamijos. Tačiau antropologistas Gibbon pažymi, kad aistra turėjo klestėti ir moteris buvo vispusiškai išnaudojama, nes aistra visad klesti ten, kur gražūs rūbai, nakties šokiai ir susitikimai, prabanga ir laikas praleidžiamas be fizinio darbo ir nuovargio. Feodalizmo gadynė ir riterių kultas atnešė gero ir blogo. Moteris buvo rafinuočiau niekinama ir išnaudojama. Feodolas, jei moteris buvo vasalė, galėjo su ja daryti ką norėjo: parduoti, dovanoti, sau pasiimti. Riterių dainose ir chronikose daug išlikę dokumentalinių žinių, kur matom moterį buvus daiktu ir priemone laimėti žemių ir sostą.

Moters vertė ją imant sau už žmoną būdavo

įvairi. Watavetos negrai iš Centr. Afrikos moterį įkainuoja: vienas jautis, karvė, 7 ožiai, šešios kvortos alaus. Moters kaina auga nuo to, kiek ji turi vaikų, jei ji našlė. N. Meksikoje — 12 arklių, Afrikoje moka karvėmis, Ugandoje — 4 buliukai; Masajuje — 2 karvės, 2 jautukai, 2 avys ir kelios ožienos. Pirkimas buvo madoje ligi 16 amžiaus. Kitur kartais labai brangiai sumokama, atiduodant savo seserį, žemių dalį ar pinigų. Tai mada Kinijoje ir Mahommedų sektose, tai bendra Australijos necivilizuotose tautelėse. Babylo-nijoje du kartus metuose būdavo surenkamos aikštėje tekėti tinkamos mergaitės ir parduodamos tiems, kurie brangiau mokėdavo. Anglų - saksų tautose pirkimas buvo labai madoje. Ir Lietuvos kaime dar taip neseniai būdavo gerokai deramasi dėl pasogos, ir dėl karvės ar veršio ne- syki vestuvės sugriūdavo.

Šiaip ar taip moteris laikoma silpnesne. Jos kūdikio ir vaiko gyvenimas buvo toks kaip ir berniuko, bet jai subrendus gyvenimas giminė- se darydavosi nepakenčiamas. Gręsė daug pavojų būti pagrobtai kaimyninių grupių. Bet kartais tai būdavo geriau negu kęsti savo giminės peš- tynes dėl jos priklausomumo. Antropologistai pabrėžia, kad pirminėse tautelėse buvęs labai gyvas padorumo, moralumo ir atsakomybės jaus- mas. Daugumoje bręstančios mergaitės yra at- skiriamos ligi vestuvių. Jos mokomos ir rengia- mos motinystei. Jos negali matyti vyrų, nei būti matomos. Jų maistas tuo metu būna specialus. Japonijoje ir Kinijoje dar ligi šiandien tas papro- tys praktikuojamas. Hindusų mergaitės talpina- mos 4 dienom į tamsų kambarį, "kad subręstų". Pasibaigus tam atskyrimo laikotarpiui, praside- da taip vadinamas "coming-out" periodas. Tai paralelė amerikietiškujų 18 metų papročių, kai mergaitė turi jau teisės imti žvalgytis ir būti ste- bima vedybiniais tikslais. Daugelyje vietų suža- dėtiniai neturi teisės susitikti ir matytis ligi ve- dybų. Kiekviena mergaitė turi sargę, kuri ją ly- di. Joks vyras neturi teisės prakalbinti mergai- tės, jei šalia jos nėra motinos ar sargės. Kolum- bijoje, D. Liaugminienės pasakojimu, vyrauja panašūs papročiai. Ir Romoje senovės matronos turėjo savo palydoves.

Primityviose tautelėse meilės, romanų, ro- mantikos kaip tokios, negalėjo būti. Meilė gimė vėliau — su šeimos atsiradimu, vaikų būryje, vyrui maisto parūpinant, moteris jį ėmė vertinti, pamilti ir vaikus mokyti gerbti ir mylėti tėvą. Kitur vedybos buvo nusprendžiamos tėvų iš anksto ir mergeitei teliko laukti ir klausyti. N. Kaledonijoje dar dabar vos gimusi mergaitė jau pažadama kuriam jaunikiui. Tas pats ir Tasma- nijoje. Eskimų vos gimusios mergaitės sulaukia pasipiršimų ir, jei tėvai sutaria, vyksta ceremo- nijos. Suėjus tam tikram amžiui, mergaitė ati- duodama. Tai bendra Britų Indijai, Malajams, Samoedų tautoms, N. Gvinejoj, N. Zelandijoje, Tahiti ir Pietų jūros salose. Būta to papročio

"Vaikas prie pusryčių" /tempera/

Dail. J. Paukštienė

ir Ispanijoje, Rusijoje, Prancūzijoje, Anglijoje (ka- rališkose šeimose).

Visais amžiais buvo daroma toji pati klaida: į moterį žiūrėta grynai biologiškai. Kaltas bu- vo klaidingas auklėjimas. Kai tai buvo suprasta, buvo siekta ir pasiekta ekonominė ir politinė emancipacija. Bet tai nėra esminga. Svarbu jaus- mo emancipacija. Toji klaida daroma ir mūsų pačių, kai žiūrime į viską iš medžiaginės, kūni- nės pusės. Gyvenimą vertinant pinigine kaina. Tuo tarpu gyvenimas nėra medžiaga, biologija. Žmogus, su kuriuo mergaitė planuoja gyventi nėra mėsos gabalas, gražių linijų ir puikios iš- vaizdos statula, bet protaujanti, mąstanti, jau- čianti esybė. Tai yra dvasinis pasaulis ir atspindys To, Kuris mus sukūrė. Ir toji dvasinė, mąs- tanti ir jaučianti pusė turėtų rūpėti ir ta puse mes turėtume domėtis mummyse pačiose, sten- giantis ir rūpinantis, kad juo silpniau vystytųsi mummyse žvėris, t.y. medžiaga, o vyrautų žmo- gus, t.y. dvasia.

Mes pasitikime tų, Kurio ranka aprėpia visą pasaulį, Kurio akys užmato tamsiausius ir tolimiausius užkampius, Kurio ausys girdi ma- žiausius virpėjus ir didžiausius užėjus, Kuris tikrai mus atnaujins ir prikels. Kada alpinistą vilioja kalnų viršūnės, pas jį atsiranda jėgų ir drąsos kopti augštytyn. Mes moterys turime tapti dvasios alpinistais.

J. P.

MŪSŲ VAIKAI PIEŠIA

Reta, kad kuris vaikutis, maždaug nuo keturių metų nepieštų. Taip jau yra, kad žmogus nuo pirmųjų savo metų pirmiau pradeda piešti, ne-kaip rašyti.

Vaikas be jokių paraginimų imasi piešimo, kai tuo tarpu rašymo monotonija jam yra nuobodi ir varginanti. Ar jau taip ištikrųjų yra kad gabesni piešia, tuo tarpu negabūs nesiįdomauja, nepiešia ir nepieš?

Pastebėta, kad nuo keturių metų beveik visi vaikai piešia, jei jiems netrukdoma. Neturėdamas popieriaus ir pieštuko, piešia ant smėlio, ir kiek daug suaugusiųjų pripykstama, kai vaikučiai, nieko blogo nenumatydami pripiešia ant sienų, baldų ir kitose netinkamose vietose. Pirmuose metuose kada vaikai reiškia savo vaizduotę piešdami, neįmanoma skirstyti į gabumus (talentus). Jei daugiau talento išžiūrėti piešinyje - linijose, tai beveik visi vaikučiai piešia primityviomis linijomis, tokie ir jų piešiniai. Jei kreipti dėmesio į vaizduotę (fantaziją), tai šiuo atžvilgiu vaikas maždaug iki septynių metų stachiai genijus. Vyresni vaikai arba suaugę kompozicijose vadovaujasi netik pajautimu bet ir protu, vaikas be jokio vargo savo intuicija vado-vaudamasis nupiešia piešinį tobuliausia kompozicija. Jis išdėsto savo piešinį lape taip darniai, neperkrautai ir vaizdingai, kad ištikrųjų visai nereikalingos suaugusiųjų, kai kurie priekaištai bei pastabos; piešdamas vien tik zuikutį jis stengiasi juo užpildyti visą lapo plotą, jei kuri vieta lieka pertuščia, be jokių dvejonų pertiesia vieną kiškio ausį arba koją, atmesdamas daugiau į šoną, tuo būdu gražiai užpildydamas visą lapo plotą ir suteikdamas piešiniui — zuikučiui judėjimo.

Vaikas individualistas. Visiškai nesistengia patikti savo piešiniu. Jo visas dėmesys atvaizduoti tą, ką jis tuo metu pergyvena. Jame nėra savimi nepasitikėjimo ir varžymosi, kad būtų tą ar aną nesugebės nupiešti. Ką vaizduotė jam sako, tą jis vadžioja popieryje. Suaugusiųjų kritika gali tik pakenkti sustabdant savimi pasitikėjimą, pagaliau ir norą piešti. Visiškai nėra reikalo vaiką skatinti taisyti jo piešinį, jei jis pats ką nors pasiryžęs sukurti.

Maždaug nuo keturių metų vaikai paprastai nepiešia per daug komplikuo- tų piešinių. Dažniausia jie pasirenka kokį vieną ar du daiktus iš namų aplinkos, kas jiems mieliausia ar kuris daiktelis daugiausia išpūdzio sudaro. Tad verstis tokio amžiaus vaikutį piešti komplikuo- tesnius vaizdus būtų pražūtinga ir vaikas nemėgtų piešimo. Kam gi varžyti jo iniciatyvą atvaizduoti vaikišką pasaulį paprasčiausiu būdu.

Vaikas realistas. Jis piešia gamtą maždaug

nuo penkių metų — piešia tokią, kokią jis mato. Jei vaizduoja dieną tai būtinai turi būti spinduliuotas saulės rutulys; jei naktis — piautuvo pavidale mėnulis. Jį neįtikinsi, kad dieną galima atvaizduoti be saulės rutulio. Jis spalvina grynomis spalvomis; jei kaimas — būtinai žalias, dangus mėlynas, saulė geltona. Bandant įrodyti, kad yra daugiau spalvų negu žalia, vaikui atrodys jo piešinys suteptas, tuo būdu pagadintas ir jis ims kito lapo šį sunaikindamas ir pieš ką nors iš naujo.

Maždaug iki devynių metų vaikai nepripažįsta perspektyvos — erdvės. Jei jis nori ką toliau vaizduoti visai paprastai išsprendžia piešinio padėtį. Tolimesnius daiktus piešinyje iškelia aukščiau juos sumažindamas. Prie geriausių norų tolimesnių daiktų padėties aiškinimas nepagelbės. Vaikas atsimena tik apie save esančius artimiausius vaizdus, kuriuos iki mažiausių smulkmenų, ko ir suaugę nepastebėtų, atvaizduoja viską tik viename plane.

Visi vaikai labiausia turi patraukimo laisvai kurti, netrukdomi be pastabų ir priekaištų, bet vistiek protarpiais kreipiasi į suaugusius, kad jiems patartų ką piešti. Čia yra geriausia proga papasakoti, kuo vaizdžiau apie savo kraštą, jo papročius, krašto istorijos legendarinius momentus, liaudies pasakas. Vaiko vaizduotė prasiplėčia, keičiasi temos ir tas vaikui padeda iš-eiti iš to paties kartojimo.

Nors vaikai individualistai, bet jie mielai stebi ir net dažnai prašo, kad tėveliai ar kiti vyresni jiems papieštų. Jie įsitikinę, kad tėvelis ar mamytė taip pat gali piešti, tad nevertėtų atsi- kalbinėti, bet kaip tik ta proga prašymą išpil- dyti piešiant taisyklingai, bet nekomplikuotai. Sudėtingi vaizdai vaiko vaizduotei neįtikinan- tys. Nejučiomis įsileisti į paprasčiausius geo- metrinų formų pavidalus; įvairias linijas: tiesiasias, laužytas, apvalias, pereiti į ornamentus (tulpeles, žvaigždutes, audinių langučių išdėsty- mą). Pamažu pereiti prie paprasčiausių formų daiktų: langas, durys, namas, kėdė, suolas, puo- dukas, gėlė ir t.t. Viskas turi būti vykdoma pa- laipsniui; neperkraukime jo vaizduotę elemen- tais, kad vaikui būtų neįkyru ir neatrodytų kaip reikalavimas. Įsivarykime į lenktyniavimus; štai būtent: "Pieškime abu, kuris geriau iš mūsų nupieš? — Tęskime ilgą kuo tiesesnę liniją." Vaikai mėgsta naujenybes.

Taip panašiai kartodami, lenktyniaudami tri- kampiais, kvadratais, apskritimais iki sudėtin- gesnių daiktų. Tuo būdu vaiko rankutė lavina- ma, įgauna naujų elementų, kuriuos visuomet atsimins panaudoti savo piešiniuose.

Vaikas mėgsta piešimą ir tą norą reikia rem- ti suteikiant vaikui tinkamas sąlygas — parūpi- nant švaraus be jokių linijų popieriaus, minkš- tus pieštukus ir spalvotas vaškesines kreidas arba temperą (vandeninius) dažus. Duoti patogų, ge- riaus kiek įžulniu paviršiumi, stalą arba prita- syti šitaip lentą. Labai gera pratinti piešti be-

veik ant stačios lentos, pritaistos prie medinių ar metalinių kojų, kadangi matydamas piešinį ir vaizdą prieš save tiesiai, greičiau pastebės klaidas ar trūkumus piešinyje, be to ranka laisvesnė, netaip nuvargsta ir lengviau išvesti gražias linijas.

Vanduo, dažai, teptukai (keli), pieštukai, skudurėlis teptukams valyti — viskas turi būti čia pat arti ir pasiekiamo ir saugiai pritaisyta, kad nenukristų, neišsilietų ir nesusiteptų. Prie trintukų geriau nepratinti; linijos turi būti laisvos, neišvargintos. Kai priprantama prie trintuko, tai tada vaikas reikia ar nereikia varginti ir tuo pačiu suviliama — gadinama.

Vaikams iki septynių metų nenaudinga kopijuoti arba perpiešti. Net suaugusiems patartina perpiešti tik iš labai tobulų kūrinių, žymių dailininkų, bet ne iš atviručių ir kitų menkaverčių paveikslėlių. Vaikas remdamasis savo vaizduote gali sukurti daug vertingesnių piešinių.

Spalvinimams paruošti piešiniai nieko gero neduoda — net gi greičiau atpratina nuo savarankiškumo. Vaikui jie greit nusibosta, o svarbiausia tie piešiniai standartiniai pagaminti gadinamą skonį, ir nei su auklėjimu tuo labiau su menu nieko bendro neturi.

10-12 metų vaikai piešime varžosi, juose mažiau pasitikėjimo. Individualumas blėsta ir dažnai vaikai praranda norą, o kartais ir galutinai užmeta piešimą. Nuo šių metų pasireiškia skirtumai piešime ir dėl to netenkama dalinai saviimi pasitikėjimo. Baimė, kad nesugebės, kaip jo draugas ar tėvai nupiešė ar kaip mokytojas reikalauja, sustabdo nuo tolimesnio piešimo.

Atrodo, kad yra keletas vaikų piešėjų tipų: 1) noriai piešiantys visą laiką (pastoviai), 2) galėtų piešti, bet nepasitiki savimi, 3) gerai piešia ir nuolat piešia, 4) gerai piešia, bet teturi noro piešti tik įkvėpimo laike (protarpiais). Šie pastarieji mažiausiai pažangūs piešime. Dažniausia tai būna savimi perdaug pasitikintys tipai ir tenkinasi tiek, kiek patys per savo gabumus įstengia nupiešti. Jei toks vėliau bando tobulintis mene, dažniausia neišveža iki galo — išvadoje, visi planai sugriūna. Dar sunkiau tiems, kurie visai savimi nepasitiki ir net nebando pradėti nei brūkšniu. Atrodo, kad tai galėtų būti vyresniųjų įtaka, kurie iš mažens visai nekreipė dėmesio į vaiko piešimą, jo nerėmė arba dar žalingiau jo piešinėlius pašiepavo ar net pagaliau, jei versdavo piešti taip, kaip jie — vyresnieji pageidavo. Sunku kartais ir mokyklos suole ką nors iš tų vaikų išprašyti nupiešti. Tokie išsisukinėdami iš blogo pažymio, dažniausia kreipiasi pas stipresnius draugus piešėjus, kad juos gelbėtų nuo keblios padėties. Reikia pastebėti, kad tokie nepiešėjai yra labai jautrūs gražių piešinių atžvilgiu. Jie kantriai, įdomauidamiesi stebi, kai kiti piešia, žavisi jų piešiniais, laiko sau atminimui, kaip brangenybę ir net tenka girdėti nusiskundžiant — „Kad aš taip

„Vyras“

5 metų vaiko piešinys

„Velykų zuikutis“

4 metų vaiko piešinys

ALERGIJA KŪDIKIŲ IR VAIKŲ AMŽIUJE

Dauguma iš mūsų esame pastebėję, kad kai kurie asmenys keistai reaguoja į tam tikras medžiagas, dulkes, maistą, tuo tarpu, kai daugumai tas visai nekenkia. Ta reakcija yra vadinama hipersensitizacija, arba alergija. Kaikuriuos išberia suvalgius braškių, šokolado, riešutų, žuvų, o dauguma valgo tuos gardumynus, neturėdami jokių bėdų. Beveik visi įkvėpuojame šiek tiek dulkių, plunksnų, gėlių dulkelių, bet tik dalis žmonių nuo jų kenčia. Kosmetiką vartoja visos moterys, bet tik nedidelė dalis jų sutinsta ar gauna išbėrimų.

Alerginiai susirgimai yra šie: astma, šienligė (hay fever), alerginės slogos, urticaria, angio-neurotinė edema, "egzemos", migreniniai galvos skausmai, virškinamojo trakto susirgimai. Alerginės ligos nėra užkrečiamos ir negali būti perduodamos kitam, tačiau paveldėjimas turi didelės reikšmės. Beveik 75% visų sergančių viena ar kita alergijos forma, turi šeimoje alerginių susirgimų. Jeigu motina ir tėvas yra alerginiai individai, tai vaikai beveik visad yra alergiški ir simptomai pasirodo palyginti labai anksti; jei tik vienas iš tėvų yra alergiškas, tai yra galimybės, kad vaikas gali ir neturėti alergijos.

Vaikų amžiuje gali pasitaikinti visos alerginės formos, tačiau odos išbėrimai ir virškinamojo trakto susirgimai užima pirmą vietą. Alerginės ligos, skaitoma, paliečia beveik $\frac{1}{3}$ visų vaikų. Labai dažnai alerginiai susirgimai vaikų amžiuje yra nepastebimi ir nediagnozuojami. Kūdikių ir vaikų amžiuje alerginės ligos turi tam tikrą chronologinę tvarką: kūdikiai turi odos išbėrimus—"egzemas", vėliau atsiranda alerginės slogos ir kosulys, dar vėliau pereina į šienligę ir astmą. Kai kada vaikai tų visų stadijų nepereina, o iš karto susergera šienlige ar astma.

Atopinis dermatitas (egzema). Išbėrimas ant

galėčiau..." Be abejo lengviau tiems, kurie nors ir vidutinio gabumo, bet yra darbštūs ir turi pastovų norą piešti. Jie pažangūs ir daug pasiekia, o ką besakyti apie išskirtinus gabumus, kurie per darbštumą pasiekia aukštus rezultatus.

Jaunuoliai nuo 14-17 metų nesitenkina vien savo gabumais, stengiasi sekti dailininkus, ieško ko nors naujo, laikosi savos kritikos. Mokyklose stengiamasi supažindinti su meno istorija, liaudies menu ir svarbesniais piešimo dėsniais, nepažeidžiant individualybės. Būtina lankyti muzėjus ir parodas.

Baigiant reiktų pridurti, kad viena iš tėvų parama bus, kad jie pagerbs vaikų piešinius jų

Dr. Milda Budrienė šeimos tarpe

veido, kaklo, alkūnių ir kelių sulenkimuose pasirodo pirmiausia. Dažniausia kaltinamas maistas, bet gali būti ir kitų priežasčių. "Egzemą" vaikų amžiuje reikia gydyti ir surasti, kas kenkia, nes labai dažnai "egzema" vėliau pereina į kitą alerginę formą. Statistika rodo, kad "egzema" atsiranda jau pirmaisiais kūdikio mėnesiais, 82% pasirodo iki 4 mėnesių, o 90% sulaukus vienerių metų. Pradedant antruosius metus, odos alergija mažėja, tačiau tada pradeda rodytis alerginės slogos ir net astma. Iš 366 astmatikų vaikų per pirmuosius metus buvo užregistruota 50 atsitikimų, o po metų (1-2 metų) jau 120 atsitikimų. Iš tų 366 astmatikų vaikų 106 turėjo alerginį deramtitą.

Alerginį deramtitą turintį kūdikį reikia kuo anksčiausiai ištirti, padaryti odos įbrėžimus, (skin test), kad galima būtų nustatyti, kas kenkia, sekti kūdikį kliniškai, ir suradus priežastį, ją pašalinti. Rezultatai yra geri, bet sveikimas yra lėtas.

Virškinamojo trakto alergija. Svarbiausi nusiskundimai yra: viduriavimas, vėmimas, pykinimas, spazmai (Colicky pain), kartais vidurių užkietėjimas, gazai. Beveik 1 iš 3 alerginių vaikų turi spazmus (colic) su vėmimu, viduriavimu.

neužmetant, bet būdingesnius įreminant, ideiant po stiklu ir papuošiant savo butą, netik vaikų kambarius, bet ir salionėlius, valgomuosius ir t.t. Nežiūrint ar tai būtų visai mažuliukų primityvūs kūrėliai, ar tai suaugusiųjų. Tie piešinukai yra mūsų vaikų sielos atspindys — kūryba. Tad gražiai, tvarkingai, pirmiau užklįjavus ant balto ar pilko popieriaus, pasirašytą įreminimą, apsaugotą nuo dulkių stiklu, pakabinkime ant sienų, kad mums būtų jaučiau ir sveičiams žavėtis, o ką besakyti apie vaikų savijautą. Jei mes vertinsime jų darbus iš mažens, jie suaugę vertins mūsų tautos kūrybą. Tuo pačiu skatinsime nuo mažens prie darbštumo, meno pamėgimo ir kūrybos.

"Didžiausia dovana, kurią tu gali duoti savo vaikui yra jo savikanta. Ar jūs nepastebėjote kiek žmonių negali pakęsti vienvietės? Vietoje būti atsikvėpimo minute nuo gyvenimo veiksmingumo, vietoje būti laiku, per kurį jie susitelkia ir atstato savo energijas, vienvietė yra jiems kankyne. Jie susigrūda prirūkytuose kambariuose, nešvariuose baruose ir karčiamose; jie primeta savo kompaniją mažai pažįstamiems vien dėl to, kad jie bijosi vienvietės.

Vaikai privalo išmokti būti vieni, jie privalo išmokti pasitikėti savo išdradingumu ir žaisiti vieni. Jei motina ar auklė pripildys kiekvieną jų budėjimo momentą, jie pripras būti užimti ir vėliau taps įkyrūs irzliai.

Paikos motinos kalba: "Aš noriu duoti savo vaikui šviesią vaikystę. Pakaks laiko jį mokyti, kuomet jį praeis". Kokia tuščia iliuzija! Vaikystė yra šviesi, tuomet, kai nėra kas nuolatos kišasi į vaiko savi-išraišką. Vaikystė, kuri buvo per saldi ir be kentėjimo padarys tik tai, kad kontraste gyvenimas atrodys kartus ir sunkels tuščią dingusios praeities ilgėsį".

Dr. Wilhelm Stekel.

Vidurių spazmai kai kada būna tokie stiprūs, kad imituoja akutinį apendicitą. Tyrimai ir kliniškas stebėjimas padeda surasti priežastį. Pašalinus maistą, kuriam kūdikis yra alergiškas, kūdikis pasveiksta.

Karvės pienas yra vienas iš svarbiausių jaudiklių, sukeliančių viduriavimus, vėmimus, spazmus ir odos išbėrimus. Pieno alergijos simptomai pasirodo tarp 2 savaitių ir 2 mėnesių. Apie 80% kūdikių vėliau gali toleruoti pieną, bet apie 15% lieka alergiški ir po 1 metų ar net ir ilgiau. Karvės pienas gali jaudinti ne tik virškinamąjį traktą, bet ir kitus organus, sukeldamas astmą, nosies kraujavimus, net toxemijas. Prie progos norėčiau paminėti, kad pieno alergija gali pasitaikyti ir suaugusių žmonių tarpe ir duoti labai sunkius rektalinius kraujavimus.

Sunkos, ypač apelsinų, gali duoti viduriavimus, vėmimus, gazus, spazmas ir t.t.

Alergiškam vaikui augant, jo alergija gali keistis ir pereiti iš vienos formos į kitą. Kaip anksčiau sakiau, pirmaisiais metais turime daugiau alerginių dermatitų ir virškinamojo trakto alergijų, o vėliau kvėpuojamųjų takų.

Alerginės slogos pasireiškia visą metą. Vaikai sloguoja, nosys yra užkimštos, vaikai čiaudi, ašaroja, bet temperatūros nėra, ir visa tai tęsiasi visus metus. Tokios slogos turi alerginį pagrindą. Vaikai turi būti tiriami, kaip ir visi alerginiai ligonys.

Bakterinė alergija. Dar kelius žodžius apie taip vadinamą bakterinę alergiją. Šis terminas atsirado todėl, kad buvo pastebėta, kad kai kurie

vaikai tik gavę infekciją pradeda kvėpuoti kaip astmatikai. Akutinė infekcija iššaukia astmatinę ataką. Tokie vaikai taip pat turi būti traktuojami kaip alerginiai individai. Jie taip pat turi būti tikrinami, daromi tyrimai ir gydomi, kad eventualiai neišsivystytų astma.

Profilaktika. Kalbant apie vaikų alergiją labai svarbu paminėti profilaktiką. Alergiškų tėvų vaikai yra skaitomi potencialiniai alergiški individai, t.y., kad jie bet kuriuo atveju gali išvystyti vieną ar kitą alerginę formą. Jie turi būti ypatingai sekami. Kiti vaikai, kurių tėvai neturi alergijų, vistiek gali būti kam nors alergiški, nes remiantis paveldėjimo dėsniais, paveldėjimas persiduoda ir į šalutines šakas, pvz. dėdę, tetą, pusbrolių ir t.t. Stebint ir sekant alerginius vaikus (turinčius šeimos istoriją ar susirgusius kuria nors alergine liga) reikia labai atsargiai juos maitinti, ypač pradedant naują maistą. Pridėjus naują maistą, reikia laukti kelias dienas ar nebus reakcijos. Pienas, vitaminai, košės, kiaušiniai — viskas tokiems vaikams gali būti jaudikliu ir iššaukti reakciją. Katės, šunys, žaislai kimšti su arklio plaukais, kapok, pagalvės su plunksnomis, neturėtų būti duodami tokiems vaikams. Alerginius vaikus leidžiant į stovyklas, reiktų patikrinti ar jie alergiški medžių, žolių, piktžolių (ragweed) dulkelėms, nes šienligė pas vaikus atsiranda kai vaikas staiga sueina į kontaktą su dideliu šių piktžolių kiekiu. Alergiški vaikai neturėtų pasirinkti profesijos, kuri turi ryšio su daug dulkių, pvz. ūkininko, kepejo, baldų kimšėjo ir pan.

Baigiant pažymėtina, kad alergijos negalima išaugti, ją reikia gydyti, nes pradžioje pasirodžius lengva forma, vėliau gali pereiti į sunkią.

"Mažasis muzikas" /rašalu/

J. Paukštienė

BRĘSTANTIS JAUNIMAS IR MES

Jaunystė, tas brendimo laikotarpis, tas perėjimas iš vaiko į suaugusį, yra gal pats neramiausias, pats sūkurdingiausias laikotarpis žmogaus gyvenime. Mes visur susiduriame su tuo "Sturm und Drang" periodu; šeimoje, stebėdami ir išgyvendami mūsų pačių jaunosios kartos brendimo amžių, mokykloje, stebėdami ir lydėdami jaunuolių žingsnius, arba, jei nesame nei tėvai, nei mokytojai, skaitydami spaudą nuolat susiduriame su jaunimą liečiančiais straipsniais ir žinutėmis ir dažnai nusivylę nusistebime: tai bent šio krašto, šių dienų jaunimas! tik muštinės, visokie nusikaltimai, autoriteto laužymas kiekviename žingsnyje!

Pažvelkime arčiau, kas gi tie "autoriteto laužytojai", kas gi tie besiblašką jauni žmonės tame brendimo amžiuje, maždaug tarp 12 ir 21 metų.

Kadangi gyvename Amerikoje, esame jos kultūros ir civilizacijos įtakoje, pažvelkime kokios problemos slepia jaunuolį ir jo tėvus gyvenančius šiame krašte. Tos problemos yra bendros visiems jauniems žmonėms, visoms šeimoms, turinčioms savo tarpe bręstantį jaunimą.

Pavarčius pedagoginius amerikiečių žurnalų puslapius, visur užtiksim jaunuolio brendimo amžių ir jų problemas nagrinėjančius straipsnius. Štai keletas tų problemų, kurios slėgia jaunimą: pirmiausia mokykla: kaip geriau ją užbaigti, kaip geriau pasiruošti ateičiai; paskiau būsimoji profesija, pasiruošimas jai; toliau jaunuoliai rūpinasi kuo geriausiu savo asmenybės išvystymu, santykiais su kitais žmonėmis, tinkamu apsiėjimu. Labai svarbus ir rūpinimas jaunimui klausimas yra šeima ir santykiai šeimoje su tėvais, su broliais, seserimis ir bendrai berniukų-mergaičių santykiai, draugavimas, meilė. Gal visų paskiausiai stovi sveikatos klausimas, nors visi nori būti sveikais ir stipriais. Čia tik keleta svarbesnių jaunimo problemų, o įvairių klausimų, klausimėlių yra daugybė, kurie paliečia jaunuolį jo brendimo laikotarpyje.

Brendimo amžius nėra lengvas ir lygus kelias, bet pilnas kalnų ir pakalnių. Didelės kantrybės ir supratimo reikia tėvams ir mokytojams, kad geriau galėtų padėti jaunam žmogui pasiruošti jo laukiančiam suaugusio gyvenimui.

Tėvai dažnai nusiskundžia, kad jaunieji nepaiso jų ir jų patarimų, eina savais keliais, sekdami dažnai ir neigiamais pavyzdžiais.

Gi jaunoji karta, iš savo pusės skundžiasi, kad sunkiausia jiems yra suaugusių rodomas nesupratimas, abejingumas jų reikalams. Dažnai jaunuoliai nori pasiguosti, pasisakyti, bet tėvai slėgiami savų rūpesčių neįsigilina, neišklauso ir

teatsako "Tavo rūpesčiai, vaikel, tai tik juokai palyginus su manaisiais". Bet jaunimui jo rūpesčiai atrodo dideli ir svarbūs, taip, kaip mums mūsų.

Jaunystė retai praeina lengvai ir vienodai. Dažnai jaunuolis atrodo žengiąs du žingsnius į priekį ir vieną atgal savo nevienodame progresu į suaugusius. Jaunuolius vilioja visa, kas nauja, nepatirta, nežinoma. Jie veržiasi į gyvenimą, nori patirti nuotykių, būti savystoviais, dideliais. Dažnai jaunuoliai nusivilia, susidūrę su gyvenimu, išsigąsta ir tada vėl, lyg vaikystėje, ieško tėvuose, šeimos ratelyje, jaukumo ir paguodos. Jaunuolis, jausdamas šį troškimą — mestis į gyvenimą, pažiūrėti, koks jis yra, būti savystoviu, bet kartu jausdamas ir patarimo ir pagalbos reikalingumą iš savo šeimos, elgiasi gan nesuprantamai: čia, žiūrėk, jis šiurkštus, savarankiškas, atmetas bet kokį autoritetą, čia jis jautrus ir švelnus, tyliai širdies gilumoje besiilgįs tėvų meilės, jų pritarimo, supratimo.

Čia reikia didelio rūpestingumo ir jautrumo iš tėvų pusės, kad jie galėtų padėti šitaip besiblaškančiam jaunuoliui, suprastų jo greit besikeičiančius reikalus ir nuotaikas, kas taip tipinga jaunystės laikotarpiui.

Dažnas tėvas ar motina paklaus savęs: ką galėčiau padaryti, kad bent kiek palengvinčiau savo sūnui ar dukrai pereiti šį pilną sūkurių brendimo amžių?

Nėra surašytų taisyklių, kurios galėtų būti

"Mergaitės portretas" a/kvarėlė/

J. Paukštienė

pritaikytos visiems be išimties. Tik nuoširdus stengimasis suprasti jauną žmogų ir noras padėti išmintingu patarimu, pamokymu sūnui ar dukrai, kaip geriau išspręsti juos slėgiančias problemas, yra didžiausia pagalba jaunam žmogui. Tėvams yra kartais begalo sunku žiūrėti į savo sūnų ar dukrą slėgiančius rūpesčius visai objektyviai. Tėvai dažnai žiūri ir sprendžia ne iš to taško, kaip jaunuolis visa pergyvena, bet kaip jie patys, t.y. tėvai, visa jaučia ir galvoja.

Šeima, nors ji ir sudaro glaudų vienetą, susideda iš atskirų individų, su savo charakteriu, skoniu, nuomone, pomėgiais, gabumais. Visi šeimos nariai, būdami individai, negali galvoti ir jausti vienaip. Ir užtai bręstantį jaunuolį irgi reikia skaityti individu ir suprasti, kad jis jaučia ir galvoja kitaip, negu tėvai, negu kiti jo broliai, seserys.

Reikia nuolat prisiminti, ypač sprendžiant jaunuolius slėgiančias problemas, kad gyvenimas nestovi vietoje. Jis yra gana smarkiai pasikeitęs nuo to laiko, kada mes patys buvome jaunuoliais. Netik gyvenimo tempas, bet ir aplinka, o ypač mums, kuriems teko palikti savo kraštą ir apsigyventi kitame. Reikia suprasti, kad jauniems žmonėms daugelis dalykų yra artima, kas mums buvo svetima, kai mes buvome jų amžiaus. Bandant jaunuoliams įkalbėti, kad jie taip elgtųsi, kaip mes jauni kad elgėmės, dažnai iššaukia nesusipratimų tėvų - vaikų santykiuose. Ir čia noris paryškinti, kad negalvotume, jog čia jau reikia palikti visa, kas lietuviška ir pradėti savintis visa, kas amerikietiška ir tai jau bus žengimas su laiko dvasia. Ne! Didžiausia pilnutinio išsilavinimo žymė žmoguje yra žinojimas kaip vartoti taisyklingai gimtąją kalbą ir pažinimas, pagarba ir meilė gimtojo krašto. O kas iš mūsų nenori, kad mūsų jaunoji karta būtų kuo daugiausiai išsilavinusi! Bet žengiant su laiko dvasia, mes galime pasisavinti visa, kas gera šiame krašte, palikdami visa, kas yra neigiama. Vienas iš svarbiausių teigiamų amerikiečių ypatybių — tai tolerancija. Leiskime vaikams ją pasisavinti ir parsinešti į mūsų tarpusavio visuomeninius santykius. Gal tada pranyks ginčai ir neapykanta tarp įvairių pažiūrų žmonių mūsų visuomenėje.

Pabaigai norėčiau paminėti keletą sugestijų, kurias siūlo žymi Amerikos pedagogė ir šeimos problemų sprendėja Dr. Evelyn Mill's Duvall geresniam ir sėkmingesniam tėvų dalyvavime jaunuolių problemų sprendime. Štai keletas jų:

1. Stenkis visada išlaikyti kuogeriausią bendradarbiavimo dvasią tarp vaikų ir savęs, kad jie jaustųsi galį visada savo rūpesčius tau pasakyti. Mokėk išklausyti, būk kantri. Kada jauti, nors ir nepritari, venk staigaus sprendimo ir apšaukimo jaunuolio pažiūrų nesubrendusiomis, kvailomis. Mokėk išklausyti laisvai ir be susierzinimo, mokėk aptarti pasiūlymus problemai išspręsti tiek iš jo, tiek iš savo pusės.

2. Stenkis suprasti ką ta ar kita situacija

Birutė Kemežaitė

TAVĖS NEBUS...

Jaučiu, laukais pavasaris ateina.
Vagoj triukšmingai Nemunas pabus.
Balsai nuslys pražydusia puriena,
Paukšteliams vėl sugrįžtant į namus.

Skambės gamta, o saulė žemei juoksis.
Kvatos šilai ir mėlynas dangus.
Sulauks dar jų pasviręs senas uosis.
Tiktai tavęs ant vieškelio nebus...

O juk tuomet žadėjai tu sugrįžti,
Parnešti laisvės džiaugsmą ir sapnus.
Viltim liepsnojo mudviejų jaunystė,
Kai slėgė šalį sielvartas gilus...

Giria užmigdė tavo meilę tyrą.
Tuščia paliko tėviškė žalia.
O aš, rasa kai vakaro pabyra,
Guodžiuosi žvaigždėm savo nedalia...

reiškia jaunuoliui, kuris tai išgyvena. Tu gali ramiai nuoširdžiai paklausti: "Pasakyk, sūnau, dukra, ką tai reiškia tau?"

3. Remkis ir širdimi ir protu, stengdamasi surasti geriausią sprendimą problemai, geriausią patarimą. Jei gali, atvirai pasakyk: "Aš įsivaizduoju, kaip tu jauties". Tavo supratimas ir jautrumas jo reikalams suartins jus, ir tuo atveju, kada tu su juo nesutiksi.

4. Reikalui esant, aiškiai ir tvirtai pasakyk savo nuomonę, savo sprendimą, paaiškindama, kodėl tu taip galvoji. Vien tik pasakydama: "Turi taip ar kitaip elgtis šiuo atžvilgiu, nes aš taip tau pasakiau", nieko nepadės nuoširdiems šeimos santykiams išlaikyti.

5. Pasitark su kitomis šeimomis, turinčiomis jaunuolių ir panašių problemų. Čia norėtųsi pridurti — pasitark su dvasininkais, mokytojais, jie savo patarimu gali daug tau padėti suprasti geriau beaugantį sūnų ar dukrą.

6. Būk kantri ir išbandyk visa, kas tik galima, kad pasiektum kuo geriausio sprendimo. Atsimink, bet koks progresas turi savyje nukrypimų nuo tradicijų, nuo to kas priprasta.

Laiks nuo laiko nesusipratimai tarp jaunuolių ir tėvų yra neišvengiami, bet jie gali būti išsprendžiami konstruktyviu būdu. Ir nuo suaugusiųjų, nuo tėvų didele dalimi pareina, kaip tos problemos, kurios slėgia jaunimą ir dėl jų kilę nesusipratimai bus išsprendžiami, kad šeima galėtų gyventi taikoje vienas su kitu, taikoje, kuri būtų netik laikinos paliaubos po konflikto, bet kuri būtų tikras harmoningas šeimos gyvenimas.

Sonė Tomarienė

LAKŠTINGALA

Devynios plunksnos,
Dešimtas pūkas —
Leina, lengva esmė.
Vandens verdenė
Žalia pauksmė —
Gaivi, gaili giesmė.

Kiekvieną metą
Išlėkt su saule,
Pabėgti nuo šalnos
Ir, išmatavus
Sparnų pasaulį,
Linguotis ant šakos.

Kiekvieną metą
Su saule grįžti —
Per vandenų rankas,
Per Paukščių Taką,
Per Vaivos rykštę —
Į Lietuvos lankas.

Migdyti saulės,
Sutikt mėnulio,
Pabudinti žvaigždes,
Kol visos dvasios
Pakils iš guolių
Ir ilgėsiu aidės.

PLAŠTAKĖ IR EŽERAS

Pasisūpuodamas,
Pasiliūliuodamas
Ežeras krantą skalauna.
Pasišiurendamas,
Pasikugždendamas
Vėjas lapelį sugauna.

Saulės ilgėdama,
Tyliai plazdėdama
Miršta plaštakė ant žiedo.
Vasara dingusi...
Sparną sustingusi
Ežeras putom aprėdo;

Delne drėgnajame
Švelniai sūpuojama,
Nešasi lengvąją vėlę;
Gieda ekzekviją,
Kai susigavo ją —
Saulėj lakiojusią gėlę.

VOLUNGĖ ŽYDINČIOJE VYŠNIOJE

Baltas vėliavas iškėlė
Baltame pilies kuore —
Čiulba ulba volungėlė
Vasaros dvare.

Volungėlė čiulba ulba,
Medis barsto žiedelius —
Tartum pasakoje gūlbė
Mėto sparnelius.

Vėjas debesėlį genas
Mėlynu keliu dangaus.
Gūdziai volugė skardenas:
Nesugavo, nesugaus...

Trapi žydinti šakutė,
O viršūnė, o leina, —
Vai, palauš tave paukštutė,
Vai, palenks daina.

Ji užbūrė juodą medį
Gūlbėm ir baltom pilim
Ir sugildžius sielą vedė
Grožio paslaptim.

TĖVAI IR VAIKAI

Sunkios yra tėvų pareigos ir labai atsakingos. Jei skulptorius taip atsidėjęs lipdo negyvos medžiagos kūrinį nesiskaitydamas nė su savo laiku nė nuovargiu, tai ką kalbėti apie tėvus, kuriems yra Augščiausiojo patikėta neįkainuojama vertybė — žmogaus siela. Nuo jų pastangų ir sugebėjimo tą jauną sielą puoselėti, priklauso ne tik jų vaikų ateitis, bet ir pačių laimė!

Kyla klausimas kada ir kur tėvai pasiruošę šiam atsakingam darbui? Čia visa nulemia tėvų prigimtas sugebėjimas. Kaip dažnai matome gyvenime pavyzdžių, kur paprastutė moterėlė, kuri neturėjo nei galimybės nei laiko pasiskaityti sau reikalingos vaikų auklėjimo klausimą liečiančios literatūros išaugino ne vieną, ne du, bet visą būrį gerų žmonių. Kai tuo tarpu ne viena inteligentė moteris - motina toli gražu negali tuo pasigirti.

Vaiką auklėjant labai svarbu išugdyti jame pastovius nusiteikimus kaip, klusnumą, tvarkingumą, mandagumą, pagarbą vyresniesiems ir kt. Tai pasiekti galima tik tada, kai nebus daromos jokios nuolaidos ir kai vaiko auklėjimas bus pradėtas nuo pat pirmųjų jo gyvenimo metų.

Augantį vaiką veikia tėvų pavyzdys, jų tarpusavio sugyvenimas ir visa šeimos aplinka. Jei-gu tėvai negerbia vienas kito, nuolat ginčijasi, barasi vaikams girdint, tada negalima reikalauti iš vaikų malonaus elgesio, mandagumo.

Vaikui augant auklėjimas pamažu turi užleisti vietą auklėjimuisi. Jei iki šiol vaikui buvo daugiau įsakinėjama ir reikalaujama, tai dabar jam patariama, nurodoma. Gerais apgalvoti patarimai labai imponuoja paauguoliams, per juos tėvai įgyja vis didesnę pasitikėjimą ir laimi jų atvirumą, o per jį jie tampa geriausiais savo vaikų draugais. Pasaulyje nerasime tokio gudraus žmogaus, kuriam nebūtų reikalingas kito patarimas. Tuo labiau svarbu jaunuoliui pradedančiam savarankiškai žengti pirmuosius savo gyvenime žingsnius. Tėvų autoritetas, jų nuomonė ir pavyzdys labai daug lemia šiame laikotarpyje. Nepaslaptis, kad paauguoliui, kartais, daugiau įtakos turi klasės draugai, negu tėvai ir mokytojai. Šituo atveju tegul ateina į talką mūsų liaudies gilioji išmintis: "Aklas aklą netoli tenuves". Rimtas, ramus ir laiku padarytas perspėjimas tokią įtaką bemaž išblaškys.

* * *

Dažnai tenka nugirsti tėvus nusiskundžiant, kad jie nebepažįsta savo vaikų, nes jie kas kart darosi jiems svetimesni. Atrodo, kad mūsų lietuviškąjį atžalyną pagavo kažkokia srovė ir jie sau plaukia nieko negalvodami su ja. Bet pagalvokime tikrai, ką paprastai neša vandens srovė? Negyvas žuvelės, šukės, sulūžusius lentga-

lius ir kitus bevečius daiktus. Gyva žuvytė, nors ir pati mažiausia, neria sau gilyn ir apsisaugoja nuo plūduriavimo pavandeniu. Reiškia, ji pramato pavojų ir laiku jo išvengia.

Kokia srovė grąso mūsų jaunimui? Kiekvienam žmogui, o ypatingai jaunuoliui, daro gilų įspūdį šio krašto (turiu mintyje Ameriką) neribotos medžiaginės galimybės, kurioms plėsti yra pajungti visi mokslo ir technikos laimėjimai. Tačiau, kartu su jais liko pajungtas ir pats žmogus. Pagalvokime tik, kiek laiko turi šios laimingos šalies pilietis džiaugtis savo dailiais moderniais įrengimais, namais? Ilgiausiai jis juose būna tik... kai miega. Net ir laikraščiu paskaityti laiko mažai, o ką jau kalbėti apie knygą.

Mūsų, lietuviškoji kultūra, būdama Europos kultūros dalis, pirmoje eilėje stato dvasines vertybes, kurios yra vertingos pačios savyje, tai religinės, etinės, intelektualinės ir socialinės vertybės. Praskleidę savo istorijos lapus matome: suvargęs, prispaustas ir persekiojamas lietuvis bent iš maldaknygės stengiasi mokytis savo vaikus spausdintą žodį perskaityti. Visa eilė nepamirštamų knygnešių kniumba ir vėl keliasi nešdami spausdintą lietuvišką žodį, kuris turėjo, kaip tas silpnutis saulės spindulėlis, prasiskverbęs pro juodus priespaudos debesis, nušviesti niurų gyvenimą ir viltį palaikyti. Ir štai išaušta nepriklausomo gyvenimo metai! Jų tik dvidešimt du mums tebuvo duota, bet ir per tą trumpą laiką tarpą mes pateisinome savo tėvų kančias ir jų pasiaukojimą — prisiauginta savos inteligentijos ir padaryta nuostabi pažanga visose kultūrinio gyvenimo srityse.

Ir dabar, kai mes laisvės vėl netekome, mūsų jaunimas ir svetimosiose šalyse stebina savo veržlumu siekti mokslo ir skina pasižymėjimo laurus savo gabumais ir darbštumu. Tikrai, **mes turime kuo didžiuotis, didžiuotis ir tėvais ir vaikais.** Vaisiais, kad jų nesugundo čia taip lengvai uždirbamas pinigas, o tėvais, kad jie, pradėję vėl gyventi iš nieko, sudaro galimybes savo vaikams mokytis. Tai parodo, kaip mes vertiname mokslą ir kaip gerai suprantame jo reikšmę žmogaus gyvenime. Tik mūsų jaunimas lankydamas svetimųjų mokyklas, turi būti apdairus kaip ta mažą žuvytę nerianti į gelmes, besisaugodama pragaištingos srovės. Kiekvienas lietuvis jaunuolis ar jaunuolė turi suprasti savo padėtį esamose sąlygose ir privalo jausti atsakomybę prieš gyvenimą! Ta kryptimi nuteikti savo vaikus pirmoje eilėje turi patys tėvai.

Tėvams į pagalbą ateina įvairaus laipsnio lituanistinės mokyklos ir mūsų ideologinės jaunimo organizacijos, skautai ir ateitininkai. Tik šių organizacijų dėka bus atstatyta vertybių pusiausvyra ir sudarytos reikiamos sąlygos lietuviškajam idealizmui išugdyti ir jį išlaikyti. Tėvų pareiga yra skatinti savo vaikus organizacijon ne tik įsirašyti, bet ir aktyviai joje dalyvauti, ar tai prisiimant pasiūlytas pareigas, ar dalyvaujant organizacijos rengiamuose suvažiavimuose,

Danutė Lipčiūtė

PASISAKYMAS

Mamut, užaugau didelis
ir tavo glėbyje permaža vietos man,
vylioja tolimos ir kryžkelės
ir žemės paslaptys — lyg pasaka svaigi mažam.

Ir bėgu aš, kur žvilgsnis tavo nepasiekia,
kur žodis nepaveja išpėjas ir budrus, —
nauji pasauliai — lyg gluosnio šakos driekias,
o aš pavojų alkanas — žvalgausi išdidus...

Žinau; skausme klaupies dažnai be žodžių
ir naktys tavo neramios vienuoj,
nes džiaugsmą rūpestis manim užgožė,
bet negaliu sugrižt tavęs paguost.

O gal vėliau... kai žingsnis bus pavargęs,
kai žemės vieškeliai tušti, dulkėti man pabos —
ateisiu išsiverkt, kaip kūdikis į tavo sterblę, —
glėby atnešiu nuovargį ir kančią prie kančios.

Madona /keramika/

Dail. E. Marčiulionienė

MOTINAI

Mamute, skaidresne vis darais,
Lyg tamsią naktį žiburėlis
Iš salių apšviestų išėjusiam į klaikų tolį;
Ir Tavam veide negaliu sugaut šešėlio...

O kodėl tiktai dabar?
Kai žemės grumstai, ažuolas ir dulkės,
Lyg paslaptį suvystę nešasi gyvenimą,
Ir bruožai sklaidosi lyg vėjas,

Ir kai žinau, kad netekau, ko antrą kart
Surast negalima?!
O kai buvai pasiekiamo ranka
Ir žodžiai drebantys skausmu pavydavo mane ant slenksčio,

Užtrenkdavau duris be rūpesčio lengva,
Kad nelydėtum manęs kely,
Sparnų laisvų, kad nepalengkum paukščio...
Kai grįžus man tu sekdavai akim,

Kad dulkes nuo širdies nubraukt galėtumei su meile, —
Iškėlus galvą pro tave praeidavau tiesi,
Lyg pro teisėją rūstų ir tiriantį be baimės.
Ir kai šiandien visa apglėbus tavo kojas —

“Atleisk” — norėčiau tik kartoti:
Užtrenktos durys!
Ir pajuntu, kad tuščia taip visur, nėra pavėsio,
Kurį viena galėjai duoti!

kursuose, stovyklose. Drįstu abejoti, kad tokie vaikai, kurie yra aktyvūs vienos ar kitos jaunimo organizacijos nariai, būtų nesukalbami tėvams, ar galėtų pareikšti: “Mama, tu nesupranti, čia Amerika”.

Kai taip nuostabiai Apvaizda mus išvedė iš visų pavojų, tikriausiai mes visi esame pašaukti

įvykdyti Jo kokį planą. Nesuklysime pasakę, kad mums yra skirta išsaugoti lietuvišką žodį, o su juo lietuviškąją kultūrą ir lietuvišką širdį! Dabar, kiekviena lietuvių šeima turi pasidaryti, tarsi, lietuviybės tvirtovė, kurios nei laiko aštrūs dantys, nei svetima įtaka neįstengtų sugriauti.

Julija Švabaitė
— GYLIENĖ —

AŠ UŽMIGDYSIU

Aš užmigdysiu savo vaikelį,
Mano mažiausią,
Mano ketvirtąjį...
Šilto pienelio lašelį
Kaip ašarėlę
Veideliu rieda...

O, Dieve mano,
Aš nežinojau,
Kad galiu būti
Šitam paskirta...
Ant mano rankų
Visas pasaulis,
Visas pasaulis
Ir amžinybė...

LOPŠINĖ

Kuo tave įsupsiu, kuo tave užklosiu,
Mano mažas varge, liūdesy saldus?...
Skausmo iškankinta, poilsio ištroškus,
Tau, mažyti, vietos žemėj nerandu...

Iš mirties išplėšus, žaizdomis aptekus,
Tavo švelnų kūną vos paliest galiu...
Kad ramiai miegotum, aš, užgniaužus kvapą,
Migloje įsupsiu nuogus petelius...

Kaip naktis užmigdo tamsų okeaną
Ir žvaigždes priglaudžia snaudžiantys kalnai,
Aš, tave užmigdžius, užmigdysiu žemę,
Ir paklydę vaikščios tik balti sapnai...

Mano rankos kietos, mano keliai šiurkštūs,
O tačiau švelnesnio lopšio tau nėra...
Ir jaučiu saldumą tavo kūno gležno
Mano gyslom tekant dieviška srove...

UŽMIK...

Miegok, sapnuok,
Mano vaikelį,
Vienumoj išdainuotas,
Vienumoj išraudotas,
Vienumoje išsuptas...

Liūlia, liūlia
Mano vaikeliui,
Kančios vaikeliui
Ir ašarėlių...

Motinių pagerbimas

Gabriela Mistral

Amerikos kultūriniame pasaulyje šie metai prasidėjo dideliu liūdesiu — sausio 10 d. JAV-bėse Hemstead miesto ligoninėje mirė Pietų Amerikos didžioji rašytoja 1945 m. Nobelio premijos laureatė — Čilės poetė Gabriela Mistral. Jos mirtį ypač giliai pergyveno visa Pietų Amerikos spauda, rašytojai ir kiti intelektualai, o jos gimtasis kraštas — Čilė (Chile) gedulingai nuleido vėliavas. Prie jos karsto lenkėsi rinktinių Šiaurės Amerikos ir viso pasaulio atstovų minios. Jos palaikus iškilmingai ir pagarbiai į jos gimtąją kraštą transportavo JAV karinių oro pajėgų lėktuvai.

Pora žodžių apie poetės gyvenimą

Jos vardas, kuriuo ji išgarsėjo visame pasaulyje, „Gabriela Mistral“ yra poetės slapyvardė. Tikroji jos pavardė yra Lucila Godoy. Ji gimė 1889 m. balandžio 7 d. Vicunos mieste, Elqui apylinkėje, Čilėje. Tėvas buvo taip pat poetas, o motina — Petronila Alcajaga — graži, paprasta ir švelni savo krašto duktė. Pati Lucila iš pat jaunų dienų jautė didelį prisirišimą ir meilę vaikams, dėl to ir pasirinko pradžioje mokytojos profesiją. Jau būdama 18 metų ji mokytojauja savo apylinkės kaimų mokyklose.

Tuo metu ji pažįsta vieną jaunuolį, iš jos gelezinkelietį, kuriuo ji susižavi. Bet buvo tai, dėl nežinomų priežasčių, nelaiminga meilė. Jaunuolis nusižudo, Lucilos širdyje palikdamas didelę žaizdą ir neišgydomą liūdesį. Tai buvo akstinas jos pirmųjų sielos raudų, kurie apsirėškė tikraisiais poezijos perlais, kur jos pirmoji nelaiminga meilė atsispindi visomis vaivorykštės spalvomis. Tai buvo „Mirties sonetai“ 1914 m., kurie pirmieji atspausdinti Santiage suėmė jai pirmąją literatūros premiją. Tada prasideda jos garbės kelias.

1922 m. draugų iškviesta į Meksiką, ji tęsia savo pedagoginę ir literatūrinę veiklą. 1923 m. ten pat išleidžia pirmąją savo kūrybos knygą pavadintą „Desolacion“ (Neviltis). Po to išvažiuoja į Europą, apkeliaudama Ispaniją ir kitus kraštus. Tada ji pereina į diplomatinę tarnybą ir Ispanijoje bei Brazilijoje atlieka savo kraštui politines misijas. Kartu pažįsta pasaulį ir jo augščiausias kultūrinės vertybes, tai visa patarnauja jos asmenybės ir poetiniam talentui pilnumoje išsivystyti. Tuo laiku daug sukuria gražių veikalėlių, už kuriuos 1945 m. laimi Nobelio litera-

tūros premiją, ją galutinai išgarsinusią visame pasaulyje.

Paskutiniaisiais savo amžiaus metais ji buvo persikėlusi gyventi į Š. Ameriką, kur Roslyn, Long Island valstybėje, tarp Long Island Sound ežerų prie nedidelio pušynėlio turėjo savo vilą. Tame gražiame kampelyje, amerikietės rašytojos Doris Dana draugėje, leido savo dienas. Prasidėjus jos sveikatos negalavimams, ji buvo Čilės prezidento Ibanez del Campo kviečiama persikelti į Čilę. Tai tapo ir su jos pačios troškimu mirti savo tėviškėj, Elqui apylinkėje. Tur būt nusilpusios jėgos nebeleido tai įvykdyti. Ir ligos metu jos kra-

sto vyriausybė, su prezidentu priešaky, rodė didelį rūpestį jos sveikata. Bet stipriai progresavusi vėžio liga nebesiskaitė su jokiais žemiškomis galiomis. Ji iškeliavo gyventi į tą kraštą, nebe žemės ribose, kurio visą gyvenimą taip ryškiai ilgėjosi.

Poetės palikimas

Savo turtą ir literatūrinius veikalus rašytoja padalino į tris dalis, paskirdama savo testamentu vykdytoja draugę Doris Daną. Vieną trečdalį savo palikimo užrašė savo gimtinės Montegrande apylinkės vaikučiams, kuriems visą savo gyvenimą skyrė ypatingą meilę ir rūpestį. Kitą trečdalį — savo asmeninei sekretorei meksikietei pedagogei Palmai Guillen de Nicolau, ir sekanti — pačiai testamentu vykdytojai, garsiai rašytojai ir ikmirtinei draugei Doris Danai.

Savo tautai — Čilei paliko didžiausį savo asmeninį turtą — literatūros aukso medalį ir 1945 m. Nobelio pergamentą simbolizuojantį laimėtą didžiąją garbės premiją, pirmąją ir vienintelę Pietų Amerikai. Kiek iš daug rašančios dabar apie velionę rašytoją spaudos galima spręsti, Čilės vyriausybė yra pasiryžusi Čilės Tautinės Bibliotekos rūmuose įsteigti „Gabrielos Mistral“ salę, kurio fondui vietoje vainikų buvo prašoma visuomenė aukoti lėšas. Ten, išrodo, pereis ir jos visas literatūrinis palikimas.

Jos geriausi kūriniai: Mirties sonetai, Motinų poemos, Mokytojos malda, Credo ir kita poezija, sudaranti kelis stambius tomus.

Ką kalba apie velionę patys rašytojai

„Gabrielos Mistral mirtimi nustojome vienos iš didžiausių Amerikoje gimusių poetų, poetės ne vien savo veikalais, bet ir savo gyvenimu — savo rašyt. German Arciniegas („United Press“).

— Nei vienas mūsų žemės vyras nei moteris nėra sukūrę tiek paprastų ir gilių vaizdų, tiek daug pasakančių vaikams, vyrams, motinoms, ir net pačiam Dievui reiškė žemės viltis, kurias ji jautė ir atidengė su tokia paprasta didybe”.

“Gabriela Mistral nebuvo vien tik didelė poetė, bet ir nepaprasta žmogiška esybė, — rašo meksikietis Andres Iduarte. — Jos gedi ne tik Ispanų Amerikos literatai, Amerikos kontinentas ir ispaniškai kalbąs pasaulis, bet ir visi dvasinio gėrio ir žmonijos laisvės kovotojai”.

Ypač ją gražiai įvertina Kolumbijos spaudos darbuotojai, kuriam kraštui rašytoja reiškė savo didelę simpatiją. Čia jai suteikiama “Amerikos moters, kontinento dvasios motinos” vardas. “Kadangi joje, kaip išskaidrintam inde, susikaučia meilė ir skausmas viso pasaulio motinų”, — sako Helsias Martan Gongora (“Lecturas Dominicales”).

Tai tik keletas iš daugelio assiliepimų ir minčių.

Pabaigos žodis

Taip užtarnautai ją vertina šių laikų žmonijos kultūros atstovai. Nemažiau jos gailisi ir jos mirtį pergyvena jos eiliniai skaitytojai, jos nuosirdūs dvasiniai gerbėjai. Mums, viso pasaulio moterims, Gabriela Mistral, yra nepaprastai artima, nes jos gili ir universali poezija paliečia intymiausias moters sielos gelmes — ji myli, kenčia ir kalba už visas ir į visas pasaulio moteris. Jos žodžių gilybė, kur įkūnyta augščiausia meilės ir skausmo mistika, neprilygsta jokiai kitai poezijai.

Jos poezija turi tą nepaprastą galią, jog jos negali skaityti prabėgomis, bet kada į ją įsijauti, ji užburia ir pakelia žmogų išgyventi ją taip, kaip ją išgyveno pati kūrėja. O jos išgyvenimai ypačiai turtingi, nes tai buvo giliai dvasinga ir kilni asmenybė. O, rodos, ji taip paprasta. Nesigriebia ji žodžių prašmatnumo, bet kiekvienas jos žodis tiek nuosirdus ir niekuo nepaiečiamas. Tai lyg mūsų liaudies daina, iš kurios “žodžio neišmesti”. Tai didelė ir atitinkamai įvertinta kūrėjos dovana, o vertėjui pavojingas ir sunkus uždavinys.

Palikdama žemei savo kraujuojančios širdies atodūsius — savo nemiršamos kūrybos perlus, Gabriela Mistral, uždėjo savo vardui šviesiausią garbės aureolę, kurios jai pavydėtų didžiausios karalienės.

Emilija Petrauskaitė - Pasalantė.

Sokratas buvo graikų filosofas, kuris vaikščiojo po žmones davinėdamas jiems gerus patarimus. Jie jį nunuodijo.

Pamėgink girti savo žmoną; pirmą kartą ji, galbūt, išsigąs. Žmonės gali abejoti tuo ką sakai, bet visuomet tiki tuo, ką darai.

Gabriela Mistral

K O J Y T Ė S

Melsvos nuo šalčio
vaiko kojytės,
matydams, kas jus neužklos,
Dievuliau mano!

Žvyruotam take
kojytės sužeistos,
nuvargintos sniego
ir gruodo.

Tik aklas to nepastebės:
kur jūs nužingsniuojat —
gyvus šviesos žiedus
paliekat;

ten, kur jūs minat
krūviną letenėlę,
gimsta nardas
dar tyresnis.

Troškulys gena jus
tiesos keliu,
jūs, didvyriai
išdidūs.

Vaiko kojytės,
du brangakmenėliai,
kaip gali praeiti žmonės
jūs' nepastebėję!

B A I M Ė

Nenorėčiau, kad mano mergytė
pakilus nuplasnotų kregždute:
ji lengva padangėmis skraidys
ir prie manęs nutūpus nesustos:
ji pastogėj susuks sau lizdelį
ir mano rankos jos nesusūkuos.
Nenorėčiau, kad mano mergytė
pakilus nuplasnotų kregždute.

Nenorėčiau, kad mano mergaitė
kas paverstų į karalaitę
ir apautų ją aukso kurpaitėm.
Kaip tada pievoj žaist ji galės?
Kada sutems juodoji naktis,
neilsėsis prie mano šalies...
Nenorėčiau, kad mano mergaitė
Kas paverstų į karalaitę.

Mažiau dar trokščiau kurią dieną
išvysti ją karaliene.
Tada augštam soste ji sėdės,
kurio mano kojos nepasieks;
ir nebevystysiu nakčiai jos
savo meilės vystykluose...
Nenorėčiau, kad kurią dieną
Mano mergytę išrinktų karaliene.

Sulietuvino **E. Petrauskaitė-Pasalantė.**

PLAUKŲ PRIEŽIŪRA

P. Andriukaitienė

Plaukai, tas gražusis moters papuošalas, net lietuvių dainose apdainuojamas, reikalauja nė kiek nemažesnės priežiūros, kaip veidas, lūpos ir kitos kūno dalys. Veidą dažome, pudruojame, prausiame gana dažnai, dar ir nakčiai parenkame tinkamą kremą, kad nebūtų sausas ar per riebus.

Dabar palyginkime kiek dėmesio skiriame plaukams. Sudedamas taip vadinamas pusmetinis dar retkarčiais išplaujama, skubiai perbraukiama su šukomis, tuo viskas ir baigiasi.

Plaukus reikia plauti taip dažnai, kaip yra reikalas, bet nerečiau kaip dvi savaites. Jeigu plaukai nėra per riebus, aplinka švari ir nedulkėta, pakanka plauti kas 7-10 dienų. Moterys, kurios praleidžia dalį savo laiko dulkėtoje atmosferoje ir turi iš prigimties riebius plaukus, tuomet plauja kas 5-7 dienas. Plaukų plovimui geriausia naudoti taip vadinami "shampoo". (Brangesnieji, jeigu išgalima, visuomet geresni). Yra labai patartinas sausiems, apsiblaususiems plaukams vadinamas "egg shampoo", (kiaušininis). Seniau kažkas plaudavo plaukus kiaušinių tryniais. Šis gi "egg shampoo" pilnai tai atstoja ir yra labiau pritaikintas. "Egg shampoo" priduoda blizgėjimą, gyvumą ir išryškina plaukų spalvą.

Labai sausiems plaukams dar patartina naudoti "oil shampoo"; normaliems plaukams "cream shampoo". Gi paprastas muilas nepatartina naudoti, nes labai sunkiai išplaunamas. Muilą išplauti tik su vandeniu iš plaukų beveik neįmanoma, jie lieka limpanči, pilksvi ir nešvarūs. Toms blygybėms pašalinti dažnai naudojamas actas ar citrina. Šios rūgštys sutirpdo muilą, kuris tuo būdu lengviau išimamas iš plaukų. Tačiau nei actas, nei citrina nėra patartina naudoti. Actas yra iš viso perstiprus ir džiovinantis. Citrina yra kiek švelnesnė, bet nuolatinis ir ilgas citrinos naudoji-

mas gali taip pat padaryti plaukus per sausus. Geriausia nenaudoti paprasto muilo ir tuo pačiu atkris reikalas naudoti citriną ar actą. Jeigu plaukai po išplovimo sunkiai suvaldomi, laksto į šalis ir atrodo per sausi, galima perplauti su "cream rinse". "Cream rinse" gaunamas visur, kur yra kosmetikos reikmenys ir yra nebrangus. Dar naudojama taip vadinamas "color rinse". Jis pagilina spalvą ir šiek tiek padengia žilus plaukus, nors kartais ir neatrodo visai natūraliai. Tas nėra smerktina, nes jau senovėje mūsų mąmytės ir močiutės naudojo rūtas, apynius, kurie irgi turėjo tikslą pagilinti ir pagyvinti plaukų spalvą.

Kasdieninis plaukų šukavimas su šepečiu yra būtinas. Lygiai kaip kasdieninis veido plovimas. Šepečiu šukavimo uždavins yra: išmasažuoti galvos odą, tuo pakeliant kraujo cirkuliaciją. Kadangi plaukai gauna maistą iš kraujo, tai pagyvinus jo cirkuliaciją pagerinamas ir jų maitinimas. Šepetį naudoti švarų ir ne per aštrų. Mostai turi būti neskubūs ir lengvi, kad plaukai nebūtų daužomi ar laužomi. Kadangi plaukai prie odos riebaluoti, o galai sausi, tai šepečio paskirtis yra išlyginti riebalus. Todėl reikia pradėti nuo skalpo ir atydziai pertraukti šepetį per plaukų galus. Sausi plaukų galai iššaukia jų šakojimąsi - skilimą. Išsišakojusius plaukų galus geriausia pakirpti, kas apsaugo nuo skilimo toliau. Jei kieno plaukai ypatingai sausi, dar galima naudoti tam reikalui skirtus plaukų kremus. Vasarai artėjant noriu dar priminti kad per ilgas ir dažnas plaukų kaitinimas saulėje nėra sveikas. Einant kaitintis į saulę geriausia pridengti galvą.

Dar norėčiau paminėti pleiskaną. Pleiskanų yra labai daug rūšių. Dažniausiai sutinkamos yra vadinamos normalios pleiskanos. Kadangi oda šeriasi ir turi nubyrėti, tai galvos oda ir byra pleiskanų pavidale. Oda šeriasi tam tikrais laikotarpiais daugiau, todėl ir

pleiskanų pasirodo retkarčiais daugiau, o kartais jos visai pranyksta. Šios rūšies pleiskanų niekuomet nėra labai daug. Sausosios pleiskanos atsiranda, jei oda yra per sausa. Čia pagelbsti įvairūs kremai imasažuojami į galvą. Riebiosios pleiskanos yra nuo per daug riebios odos. Dėl šių patartina plaukus dažnai plauti ir gerai išsukuoti šepečiu prieš plaukant. Taip pat dažnai pasitaikančios yra neišplauto muilo ar "shampoo" likučiai plaukuose. Yra dar kitų pleiskanų rūšių, kurios vadinamos vienkio ar kitokio ligos vardu. Ne sykį gaunamos nuo įvairių užkrėtimų ir bakterijų. Kadangi pačiom sunku nustatyti kokios rūšies pleiskanos turime, tai pastebėjus įtartina pleiskanų kiekį, tučiuojau kreiptis į gydytoją, kad tuo galima būtų išvengti didesnių komplikacijų.

Pora žodžių apie ilgalaikius sušukavimus, taip vadinamus "permanent". Jie galima imti kas trys, šeši mėnesiai ar rečiau. Priklauso kaip trumpai plaukai nešiojami, koks sušukavimas imtas ir nuo pačių plaukų sudėties. Ilgalaikiam sušukavimui yra daug chemikalų rūšių. Brangesnieji visuomet geresni. Kokius chemikalus naudoti paskiriems plaukams ir kokio amžiaus moterims, reikia palikti specialistės nuožiūrai. Naminiai sušukavimai padaro daugiau žalos negu gero plaukams. Jie atliekami asmenims, kuris neturi patyrimo, o be to, ir neparduodami tikrieji preparatai. Tą patį galima pasakyti ir apie plaukų dažymą. Darbas, atliekamas specialisto ir su tinkama medžiaga, plaukams nepakenks, bet jeigu plaukus dažysis namie nežinodamas kaip ir su kuo, tai daug geriau palikti spalvą tokią, kokią turi.

Norint turėti gražius ir sveikus plaukus, reikia, kaip matome, skirti tam laiko ir dėmesio. Pavyzdžiui, daug didesnis nušimtis yra praplikusių vyrų negu moterų ir tik dėlto, kad jie visiškai nesidomi plaukų priežiūra ir jų sveikata. Jiems tas klausimas visiškai neaktualus. Tai gal natūralu. Moterys gi turi parodyti daugiau sveiko rūpesčio plaukų priežiūrai, natūraliu jų grožiu ir sveikatos išlaikymu.

ODOS PRIEŽIŪRA

**Irena Eidrigevičiūtė -
Sprindienė**

Pas mus yra priimta manyti, kad moteris, sulaukusi trisdešimt metų būtinai turi vartoti amerikoniškai vadinamą "make-up". Tas nėra būtina. Odos grožiui palaikyti svarbiausias dalykas yra gera odos priežiūra. Kaip mes kiekvieną dieną valome dantis, rūpinamės rūbų išvaizda, taip pat mes galime pašvesti kiekvieną vakarą kokias 7 minutes ir savo odos priežiūrai.

Vienas iš geresnių grožio salonų, kaip Elizabeth Arden, odos grožio palaikymui siūlo vartoti tokį metodą:

Sausai odai

Patartina vartoti Ardena Skin Lotion ir Ardena Cleansing Cream. Nedidelis vatos gabaliukas sušlapinamas vandeniui po kranu, nuspaudžiamas ir iš jo padaromas blynuko pavidalas. Paskui jis sumirkomas su Skin Lotion ir ant viršaus uždedamas Cleansing Cream. Veidas tada valomas gerai įtrinam ir darant masažo judesius iš apačios į viršų.

Kai veidas gerai nuvalomas, paimama minkšta popierinė servetėlė ir sausai galutinai nuvaloma ja veidas, darant tuos pačius judesius (iš apačios į viršų). Visuomet valant odą apie akis, nereikia trinti stipriai spaudžiant, o glostant. Po to dedamas kremas nakčiai. Jaunai ir sausai odai tinka — Ardena Orange Skin. Žmogui senstant odos liaukos nebepagaмина pakankamai alyvos, taigi oda pradeda raukšlėti. Senesniai ir labai sausai odai tinka — Ardena Perfection Cream.

Riebiai odai

Patartina vartoti vadinamas Ardena Deep Milky Cleanser. Šis skystis užlašinamas ant rankų, po to gerai įtrinama juo oda (darant tuos pačius trynimų judesius) ir po to veidas nuvalomas su minkšta popierine servetėle. Taip valoma du kartu iš eilės. Kadangi riebi oda turi didelius porus, tai tą kremą reikalinga labai gerai įtrinti. Po to dedamas Ardena Moisture Cream, o labai riebiai odai — Ardena Astrigent Cream.

Laimės eleksyras

18 šimtmečiu, vienas varginas italas, vardu Montačini, sugalvojo būdą pasidaryti turtingu. Jis prisirinko Italijos pievose įvairių žolelių, išvirė skystį, kurį pavadino "gyvybės eleksyru" ir nukeliavo į Prancūziją. Montačini įvairiose vietose užklausus žmonių "Ar jūs norite būti laimingais šiame pasaulyje?" visi atsakydavo: "Taip!" Tuomet italas klausdavo: "Ką jūs norite turėti, kad būtumėt laimingi?" Seni jam sakydavo: "Mes norime būti jaunais. Padarykite tai. Kai mes būsim jauni, būsim laimingi." Jaunuoliai sakydavo: "Jei mes būtume gražūs, žvalūs, energingi, mes būtume laimingi." Kiti sakydavo: "Mes norime to, kas prikeltų suvargusią mūsų dvasį, duotų daugiau jėgų darbui. Dar kitos grupės skųsdavosi "Montačini, sulaikyk maloniausią mūsų gyvenime valandėlę, o tada mes būsim laimingi."

Apsukrusis Montačini nepraeidavo nė pro vaikus, nepaklausęs jų apie laimę. Žinoma, dauguma vaikučių keliautojui pasisakydavo, kad jie būtų be galo laimingi, jei juos nebartų tėveliai. Vienas, kitas vaikutis sakydavo, kad jis būtų laimingas, jei galėtų dangaus skliautais vaikščioti. Ir taip eilės margiausių norų. Montačini visus tuos įvairiausių žmonių norus bei geidimus pildė, duodamas jiems gerti "gyvybės

Jeigu pas ką veide randasi taip vadinami Bleackhead — inkšturai, patartina vartoti Ardena Moisture Oil. Šią alyvą pašildžius, reikia ja gerai įtrinti tą odos dalį, kur inkštirai randasi. Kai veidas bus šiltas, tada juos lengvai išspaudžiama. Jeigu veido poros yra labai didelės, galima vartoti Ardena Porine Cream. Gerai įtrinama ir paliekama nakčiai.

Mes dažnai prižiūrime savo veido odą, bet nekreipiame dėmesio kaklo odai. Kaklo oda reikalinga tokios pat priežiūros kaip ir veido.

Veido plovimui patartinas drungnas vanduo iš ryto karštais veidą plaunant. Riebią veidą galima plauti ir geru muilu vieną kartą į savaitę.

eleksyro". Grūdosi minios žmonių, mėtė italui sunkiai uždirbtus pinigus, pirkė "gyvybės eleksyrą".

Dalindamas savo vaistus "laimės daktaras" perėjo skersai ir išilgai Prancūziją. Visi žmonės pasilikdavo ramūs ir linksmi, tikėdami, kad jie po kiek laiko būsią laimingi.

Vieną dieną keliautojas Montačini, Liono mieste pasiskelbė, kad galįs mirusius prikelti... Jis nustatė net dieną, kurią mirusieji Lione kelsis.

Per pietus įsakė savo tarnui, kad jei vakare kas ateis, įleistų. Vakare pradėjo eiti visokie žmonės su gana keistais prašymais. Atėjo graži ponija ir sakė: "Pasigailėk manęs — negražink iš kapų mano seno vyro. Aš prieš savaitę laiko ištekejau už kito ir nenoriu buvusio vyro nė iš tolo matyti. Už neprikėlimą mano vyro aš gerai užmokėsiu..."

Atėjo jaunas žmogus ir sakė: "Pasigailėk manęs, negražink iš kapų mano seno tėvo. Jo turtas dabar yra mano rankose, o jis buo šykštus ir norės atsiimti. Jei jūs paliksite mano tėvą kapuose — aš Tamstai gerai užmokėsiu."

Atėjo daug senų ir jaunų. Vyrų ir moterų. Visi mokėjo italui pinigų, kad mirusieji liktų kapuose.

Pagaliau atėjo Liono miesto viršininkas. — "Gerbiamasis, pasigailėk mūsų ir palik mirusius ramybėje, — tarė jis. — Jei tamsta prikelsi buvusį miesto viršininką, kur aš dingsiu? Ką darys pašto viršininkas, policijos galva ir kiti pareigūnai? Nedaryk to. Aš atsilįginsiu."

"Taip — atsiliepė Montačini — bet ar žmonės nevadins mane melagiu, jei aš neprikelsiu mirusiųjų. Net ir dieną paskyriau."

Tuomet miesto viršininkas išdavė liudijimą Montačini kad jis, būk tai, prikėlęs mirusius. Užmokėjo nemažą sumą pinigų, o Montačini staiga praturtėjęs išvažiavo kitur.

J. Pumputienė.

Sakoma, kad skirtumas tarp nusidėjėlio ir šventojo yra tame, kad nusidėjėlis turi praeitį, o šventasis turi ateitį.

Vysk. Fulton J. Sheen.

Atviras laiškas

MIELOS JAUNOSIOS BENDRADARBĖS,

Ne viena iš jūsų esate parūgojusi, kad gavusi rankraščio pluoštą nė tiek, kad atviruotės su "ačiū" nesulaukėte. Išsiteisinti būtų sunku nesileidžiant į ilgoką tiradą, kurią jums būtų nuobodu skaityti. Taigi, geros bičiulės patariama, aš mėginasiu prabilti į jus visas iš karto šiuo atviru laišku.

Pirmiausia, aš norėčiau jums padėkoti ir su jumis drauge pasidžiaugti, kad šio skyriaus bendradarbių būrelis, ypačiai paskutiniu laiku, sparčiai padidėjo. Jis paaugo ne tik kiekybe, bet ir kokybe medžiagos, kuri mane pasiekia. Kartais vienur kitur pasirodo ir deimantėliukai. Aš nenoriu čia minėti pavardžių, kadangi laiškas skirtas visoms šio skyriaus bendradarbėms, tačiau skaitydamos, jūs paragėsitės pačios.

Vieną turėkite galvoje, neparašysite nieko gera, neįdėdamos darbo. Retai, kada mintis ateina užbaigta. Prie jos dažnai reikia grįžti, taisyti, pravartu ir patarimas iš šalies. Dažnai reikia braukti, trumpinti, išmesti išstisus paragrafus, jeigu jie netarnauja bendrai temai, jeigu aptemdo pagrindinę mintį, ar kitaip būna balastas. Įdėkite į rašinį bent tiek darbo, kiek įdėtumėte į mezgamą nertinį, ar siuvamą siuvinį. Atsiminkite, kad rašinys kalbės į tūkstančius ir pasiliks ilgai po to, kai ir rūbas, o gal ir jūs pačios būsite sudilusios.

Nenorėkite vienu trumpu apsakymu apimti viso gyvenimo, tuo labiau kelių generacijų. Tam reikia neįprasto talento. Rašykite apie tai, ką jūs išgyvenote, ar kas kokiu nors būdu jums labai artimai teko patirti. Atsiminkite, kad jums reikia labai daug sužinoti apie šitą rašymo meną ir kad tą žinojimą tegalite įsigyti besipraktikuodamos.

Aš pastebėjau, kad jūs mėgstate minorines temas: našlaitė, mirtis, kapai, tai, beabejonės, jūsų gražios prigimtys požymis, kuri kreipia akis į tragiškąjį elementą gyvenime. Tačiau šviesi jaunystė negali dėvėti vien tamsias spalvas. Nedvejokite perduoti raštu ir džiaugsmingų savo gyvenimo momentų; aš neabejoju, kad jūs gyvenime patirsitės ir padarysitės daug gero!

Temų ieškokite savyje ir savo aplinkoje. Trumpas, gražiai parašytas reportažas yra kiekvienos redakcijos mielai laukiamas ir talpinamas. Ir čia reikia darbo; reikia lavintis išskirti pirmiaulius nuo nesvarbių dalykų, perduoti įvykius, nuotaikas, objektyviai, aiškiai; palaikyti ryšį su fotografais, gera iliustracija paryškina temą ir pagražina puslapį. Skaitytojos, esame patyrę, mėgsta "pamatyti" autorę, tat nebus nekuklu, jei prie rašinio pridėsite ir nedidelę savo fotografiją, bei redakcijos žiniai, apie save susipažinimui pora, keleta eilučių... ir netaupykite popierio.

Jūsų S. P.

Mergaitės ir berniuko santykiai krikščioniškojo mokslo šviesoje

Kalbėti ta tema yra labai nedėkinga. Tai ne koks teoretinių mokslo tiesų patiekimas, kur auditorija įima, pasisavina ir praturtina savo dvasinį pasaulį. Šio klausimo dėstymas nesi- baigia su žinių gavimu. Šios srities moralinių dėsnių įsiur- bimas į save negali tik žinoji- mu baigtis. Juos reikia įgyven- dinti. Mūsų visa dvasios jėga, mūsų protas ir valia turi eiti kartu. Prigimtis mus dažnai paverčia skudurais kaip tik todėl, kad mūsų veiklioji valia nėra pajėgi aktyviai pasiprie- šinti, kai reikia.

Mergaitės ir berniuko santy- kių problema būtų lengvai iš- sprendžiama, jei ją imtumėm tiesioginiai, žmogiškai, gamtiš- kai, negalvodami, kas mes esa- me ir kuo turime būti.

Iš viso, ar galima kalbėti apie mergaitės ir berniuko draugavimą? Ar jis iš viso yra įmanomas? Prieš atsakydami į šį klausimą, turime prisiminti, kas iš viso vyksta mergaitėje ir berniuke, kad jie jaučia tą traukimą jėgą vienas į kitą.

Breštančiuose jaunuoliuose palaipsniui pradeda pasireikšti prigimtys patraukimas. Pri-

gimtys trauka vyksta daugiau fizinio išsiskleidimo įtakoje ir mūsų dvasia maža čia tedaly- vauja. Vėliau atsiranda dvasi- nis patraukimas. Jisai yra pir- mesnis ir ryškesnis pas mote- ris. Mergaitė ilgisi šilumos, švelnumo, glamonėjimų, artu- mos neturėdama jokio noro fi- ziniai būti patenkinta. Pas vy- rus tas dvasinis patraukimas yra daug silpnesnis. Iš šių dvie- jų, arba vienam ir antram pa- traukimui rutuliojantis netruk- domai, gimsta lytinis patrauki- mas. Visų tų patraukimų jung- tis — kūdikis. Ir katalikų Baž- nyčia, gerai žinodama Dievo duotą žmogui prigimtį ir jos tikslus, yra tą linkimą pašven- tusi sakramentu. Vadinas, tie dalykai, pribrendę ir sulaukę savo tikrojo laiko, nėra blogi, bet pašvesti. Tuo tarpu jų nau- dojimas arba jais smaguriavi- mas, jų bandymas ir erzinimas yra blogybė, o mums katali- kams — nuodėmė. Grįžtant prie neatsakyto klausimo, ar galimas mergaitės ir berniuko draugavimas, reikia atsakyti neigiamai: mergaitės ir berni- uko draugavimas kaip toks — negalimas, neįmanomas dėl žmogaus prigimtys ir jos pa- linkimų. Jei mergaitė ir ber- niukas "draugauja" — susitin- ka, būna vieni, viens kito ilgisi, mielai pakenčia artumą — tai nėra draugavimas, tai yra savo prigimtys trauka ir dvasiniam patraukimui pritarimas, kuris gimdo lytinį patraukimą ir ve- da anksčiau ar vėliau į visišką susijungimą, o tiems, kurie tam nėra dar pasiruošę ir tei- siškai įgalioti, — į didelių pa- vojus. Daug kas dėl to tvirtini- mo suabejos. Tais dalykais įti- kima, kai su jais susiduriama. Bet su jais susidurti reiškia — nusvilti, nukentėti. Tai skau- džiai apmokamos pamokos.

Yra būtina žinoti, kad mer- gaitės yra daug kur ir dauge- liu atvejų kaltos dėl berniukų nusikaltimų. Išgyvendamos stipriau dvasinį patraukimą, jos dažnai jį sutapdina su lyti- niu ir, neturėdamos jokių kon- krečių norų jį išgyventi, būna neatsargios. Mergaitė svajoja

berniukas veikia; mergaitė stebi, — jis ima, o jei reikia, išplėšia, apvagia. Tad būk stipri ir nepradėk žaidimo. Nepadaryk pirmo žingsnio, nes jį padarius sunku sustoti.

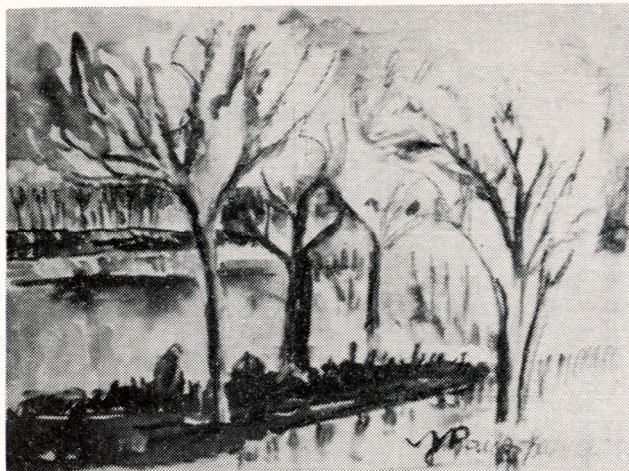
Jaunystė — kūrybinis pasiruošimas. Tu lauki svečio, tu jam tausokis ir nešnekėk ir negaišk gatvėje su kiekvienu sutiktu praeiviu, nes kai ateis tas, kurio tu lauki, kurį siunčia tau dangus ir Dievo Valia, kai ateis tikrasis ir vienintelis — tavo namai bus neišpuošti ir tu pati nebūsi paruošusi sau išieginio rūbo. Tu būsi išsakiusi daug žodžių ir būsi žvalgiusis perilgai, tu nebežinosi ką jam sakyti ir tavo žvilgsnis bus drumzlinas ir dulkėtas. Tavo žingsnis bus pavargęs ir kaip gi tu eisi tą kelią su juo lig amžinybės?

Moteris yra namų dvasia — neišsieikvok. **Neišsieikvok. Ne-skubėk.** Tu viską galėsi išgyventi, jausti ir patirti, tik turėk kantrybės. Neik į gatvę stebėti praeinančių pro tavę, tau turi pakakti tavo namų. Niekad neieškok, o būk ieškoma. Renkis kukliai. Nuogumas išniekina moterį ir nuleidžia tiltus į didžiausius pavojus.

Jaunimas mėgsta save ginti ir teisintis, kad aplinkybės pasikeitė ir viskas nebe taip, kaip anksčiau. Daug kas pasikeitė, bet Kryžius, atnešęs mums atpirkimą, paliko vis tas pats ir Dievo įstatymai yra tokie patys. Žmogus gimsta ir miršta lygiai taip pat kaip prieš šimtus metų, tik jo karstas ir antkapis pakitęs. Doros dėsniai yra amžini.

Tačiau yra gražu ir reikalinga bendrauti būryje. Pažinti viens kitą ne tik galima, bet reikia ir būtina. **Stebėk.** Tu gali daug ką pastebėti ir daug kuo išsikalbėti būdama būryje. Tau nereikia ieškoti tamsių vietelių, nuošalių parkų ir uždaro automobilio. Tegul visad būna mielas dar trečias asmuo. Juk tu nieko nedarysi ko gėdinies liudininko, tai ko gi slėptis? O jei tavę ten traukia kokia neaiški pagunda, tuo labiau venk intymumo.

Žmogus — aukščiausioji, tobuliausioji Dievo tvarinių esybė. Argi galėtume norėti, kad gyvenimas būtų taip paprastas ir lengvas? Jau gimstęs žmogus turi savo pastangomis iš-

„Medžiai vandeny“ /akvarėlė/

Dail. J. Paukštienė

siveržti iš motinos iščiaus, — veržtis, stengtis, grumtis — yra viso žmogaus gyvenimo žymė.

„Kas myli mane, tegu pats savęs išsižada, tegu ima savo kryžių ir teseka mane.“ Ne malonumams esame, džiaugsmo nuolatinį alkį tenkinti, bet susivaržymais ir kentėjimais turime stengtis išeiti iš brendimo amžiaus statūs, šviesiais žvilgsniais, nesužaloti.

Jaunystė — kūrybos amžius, savęs formavimo laikas. Mes gėrimės miško medžiais, daržė gėlėmis, bet kai renkamės jų sau vieną, ieškom tokio, kuris būtų be ydų. Mes turim tam teisės, bet turim ir pareigos jaunystėje savęs neleisti apdraskyti, suglamžyti. Žiedas, jei jis liečiamas rankomis — ima vysti. Žmogus — trapesnis už žiedą. Stiebas gali išleisti naujų pumpurų ir vėl išsi-skleisti visoj savo grožybėje, — žmogus gyvena tik kartą ir skriauda, padaryta mūsų dviosios žiedui — mergiškam skais-tumui, tyrumui — nebegali iš naujo suklestėti ir žydėti lyg

nieko nebūtų buvę. Mūsų dvasia bus tada sulopyta, pataisyta, bet kiekvienas atgailos, pasitaisymo dygsnys rodys, kad kartą mes buvome sužalotos.

Tad į šiuos dalykus dera ir reikia žiūrėti su nepaprastu griežtumu, rimtimi ir asketizmu. Nereikia manyti, kad tie, kurie jums draudžia laisvesnį elgesį, dažnus išėjimus, susitikimus, kurie pastebi ir kritikuoja jūsų laisvumą ir negalvojamą, jums pavydi. Ne. Gal būt jie kalba taip ir jus nori sulaukyti, nes savyje patys užčiuopia randus, užgijusias žaizdas, jaunystės įdrėskimus, kurie šaukte šaukia ir reikalauja įspėti tuos, kuriuos myli.

„Aš esu tiesa, kelias ir gyvenimas; kas tiki į mane, teima mano kryžių ir teseka mane“.

Kryžius visuose keliuose ir visuose amžiuose. **Mes turime jausti, kad nešam kryžių.** Jei tavo žingsnis perlengvas, jei pečiai perlaisvi — sustok ir pažvelk ar nebūsi pamiršęs kryžiaus kurioje nors kryžkelėje.

Danutė Augienė

Ąžuolas ir liepa

Netoli mūsų namų tekėjo upelis. Tekėjo taip tyliai, kad net čiurlenimo nesigirdėdavo. Bet jei atsisėsi prie upelio paliai lieptelį ant didoko akmens, ir pasiklausysi valandėlę, išgirsi labai tylų čiurlenimą. Toks jis buvo tylus, lengvas ir guodžiantis, kaip miegančio kūdikio alsavimas. Rami vandens srovelė žadino keleiviui norą ilgiau čia pabūti. Kodėl mažasis griovelis taip

liūdnamai ir paslaptinai pradėjo dainuoti? O, rodos, taip dar seniai jis linksmai čiauškéjo, nors netaušké niekų. Saulė kilo gintaro karoliais pasipuošus, namų darbo išbaltinto audeklo rūbais išsidabinusi.

Čia augo medžiai. Paslaptūnas giliašaknis ąžuolas, lapais kvietė kiekvienį praeivį. ąžuolas plačiašakis, pūkų patalo neišlepintas, pirmas gojaus jaunikaitis, didžiavosi pats savimi.

Priėmimas pirmokių į "Rūtos" ratelį. Prie stalo matome iš dešinės į kairę: Ratelio globėja seselė M. Kristina, seselė M. Ignacija, liet. kalbos mokytoja, Tėvas Raibužis, pirm. Rūta Rakutytė, iždin. Genė Žiupsnytė, vicepirm. Vita Krištolaitytė, sekretorė Irena Daukantaite.

Būdamas visos sodybos sargu, jis džiaugėsi kaip vieną popietį ūkininkas prikaltė prie jo krūtinės Rūpintojėlį. Nuo tos dienos ažuolas labai pasikeitė, nustojo didžiavęsis pats savi mi. Nuolankiau pasisveikindavo Baltijos jūroje išsipraususią saulę. Naktį jis kalbėjosi su mėnuliu. Žiūrėdavo į jo blankias akis, mąstydavo iki paašurių apie visus neregėtus žemėje nuotykius.

Mąstūnas ažuolas neatminė savo metų skaičiaus. Tik tiek žinojo esąs antrojo šimtmečio pusėje ir netoli sukaktuvių. Laukė jis jų nekantriai, kaip ir antras sodybos papuošalas — liepa. Jis jau buvo geras paauglys, kai liepa čia pat, už keliolikos žingsnių, pirmą kartą mažą stiebaliu pasirodė. Liepa buvo svajotoja, puošėiva, kad pasipuoš ir svaigina liepžiedžių kvapu! Nors puošėiva, bet netuštąpagirė. Liepa kasvakarą sakydavo "labanaktis" saulei už upelio į nakties lopšinę gulant.

Ažuolas vaikučių rankų išpuoštas iš tolo atrodė tartum altorius. Rūpintojėlis rymojo neramus prie sodybos vartų, ažuolo globoje. Liepos niekas

nepuošdavo, tik tai kas vasarą ji pražydėdavo geltonu vainiku. Ji šlamėjo, prisimindavo savo praleistas dienas, išgirdusi mergaičių dainas apie baltos liepos naštužėlius, kurie slegia mergelės pečius...

O. Brideikytė

"RŪTOS" RATELIS

Marijos Augštesniojo mokyklą, kurioje moko seselės Kazimierietės, lanko virš trylikos šimtų mergaičių. Čia yra susiorganizavusios visos lietuaitės, susibūrusios į "Rūtos" ratelį, kurį globoja seselė M. Kristina. Kiekvienais metais lietuaitės per Vasario 16 ir National Day turi progos pasirodyti ir taip pat svetimtautėms mergaitėms vis daugiau ir daugiau išryškinti ir pavaizduoti mūsų papročius, dainas, šokius.

Šiais metais Vasario 16 šventės proga "Rūtos" ratelio mergaitės suvaidino "Vardadienis", parašytą ir tai pro-

gai pritaikintą Vandos Frankienės.

Per liet. koncertus, paskaitas, mįnėjimus, "Rūtos" ratelio mergaitės nurodo svečiams vietas, dirbą rūbinėje.

Iš suaukotų rūbinės pinigų mergaitės perka lietuviškas knygas knygynui, aukoja Vasario 16 gimnazijai, Saleziečiams, Balfui, siunčia pakietėlius į Vokietiją.

Rasa Augiūtė.

Marijos Augštesniojoje mokykloje /buv. Kazimieriečių akademijoje/, Čikagoje, kurioje yra virš 1.300 mokinių, šiais metais paskelbta penkiasdešimts mokinių pavardžių, kurioms pripažintas augštesnio laipsnio garbės studentų vardas; jų tarpe randame sekančias lietuaites: Gen. Žiupsnytė, Nijolė Beleškaitė, A. Andriulytė, Birutė Dičpinigaitytė, S. Jonikaitė, Vida Kanišauskaitė, Dalia Kolbaitė, Aukšė Liulevičiūtė, Danutė Mačiūnaitė, M. Gelbauskaitė ir Eglė Tumasonytė.

Čikagoje, globojant rašytojui Al. Baronui įsisteigę Jaunimo Literatūros Būrelis, kuriame pirmininkauja stud. A. Katelytė.

"Jaunystė nėra žmogaus gyvenimo laikotarpis. Tai dvasios būklė: ji yra dvasios galia, vaizduotės kiekis, emocijų stiprumas, baimės nugalėjimas, drąsa. Metus kitus išgyvenęs, niekas nesensta. Žmogus sensta, kai netenka idealų. Metai raukšlėja veidą, entuziazmo netekimas — sielą. Tu esi tiek jaunas, kiek pasitiki savimi, ir tiek senas, kiek bijai; tiek jaunas, kiek turi vilties, ir tiek senas, kiek esi nusivylęs. Kol tavo širdis jaučia Kūrėjo, pasaulio bei žmonių grožį, linksmumą, drąsą, didybę ir galią, tol esi jaunas.

Samuel Ullmann.

A. Šlaimaitienė

Sonė Tomarienė, SAULĖS VESTUVĖS, pasakas.

Vėl nauja dovana mažiesiems ir jų draugams. Sulaukėme Sonės Tomarienės "Saulės Vestuvių".

Tai pasakų rinkinys padalintas į dvi dalis: Gamtos vaikai ir Dangaus svečiai. Abi dalys turi po septynias pasakas. Jau dalių pavadinimai mums nusaką, kokių pagrindų autorė pasakas padalino.

Pirmoje dalyje randame gamtos vaikus, su kuriais susiduriame gamtoje, apie kuriuos nuolat girdime gyvulinės pasakose /vilkas, lapė, zuikis, katinėlis, ožkelė ir kiti/.

Antrojoje dalyje išnyksta riba tarp žemės ir dangaus. Dangaus gyventojai dažnai nusileidžia į žemę ar tai pasiūvečiuoti, ar pamokyti. Jie aktyviai dalyvauja žemės varguose ir siekia, kad tie vargai išeitų į naudą, nebūtų beprasmy. Net pats Kristus su Šv. Petru vaikštinėja po žemę žmones lankydamas, gerus apdovanodamas, blogus pabausdamas. Žemės gyventojai irgi labai lengvai pasiekia dangų. Ne tik voras ten pakyla voratinklio virve piemenėlių skūsti, bet ir skruzdėlė pasiekia Dievą, kad juos apgintų ir varlių delegacija, kad pasiprašytų sau karaliaus.

Tuoju po antraštinio puslapio yra tarsi autorės įžanga išsakyta vienu sakiniu: "Šios knygos pasakas yra išaugintos iš lietuvių tautosakos grūdų". Taigi vyresnieji skaitytojai, susipažinę su mūsų tautosaka, vargu ar beras čia ką naujo, nebent paskutinėje pasakoje. Tuo tarpu jaunieji skaitytojai neužčia pravers mūsų tautosakos "pasakų skrynelę".

Dėl minėtos priežasties gal nesuostosis ilgiau ties pačiu turiniu, tik žvilgtelėsim kaip pasakos parinktos ir perduotos.

Atrodo, pasakas "įkandamos" ir mažam skaitytojui ar klausytojui. Jos lengvos, paprastos, vaikui suprantamos. Čia išimtį gal sudarytų "Varlių Karalius". Vaikas susidomės gyvu, vaizdžiu, sukarikatūrintu varlių gyvenimo aprašymu, bet visa "augštoji politika", karjerizmas ir liks jam nesuprantama. Sunki vaikui jau ir pati pasakos pradžia: "Kitą kartą, labai seniai, pasaulis buvo daug geriau sutvarkytas, negu dabar. Buvo jis smagus ir patogus visiems sutvėrimams ir žmonėms, kol jie tenkinosi paprastu, ramiu gyvenimu, kol išdykę nesugalvojo visokių išmislų, kurie ir sugadino tą mieląjį pasaulį".

Visos pasakos imtos iš kaimo gyvenimo. Lietuvoje tų pasakų klausydavo dažniausiai vaikas patį panašioje aplinkoje gyvendamas. Šiandieninis klausytojas yra tarsi persodintas ne tik iš vieno krašto į kitą su kitais papročiais, su visai skirtinga vaikų literatūra, bet dažniausiai ir iš kaimo į miestą. Miesto vaikas čia ras senus savo pažįstamus: katiną, žvirblį, vorą, pupą, bet jis susitiks ir su vilku, lapė, zuikiu, ožkele, susidurs su visai nauja aplinka. Atminkim, kad ir toks pasakymas, kaip "Dievulis turi eiti duon-

kepi krosnį kurti", kuris bus vaizdas ir aiškus vaikui, mačiasiam motiną duoną keptą, bus gal visai miglotas tam, kuriam duona visai paprastai krautuveje perkama.

Todėl gal ir gera būtų, kad su panašiomis pasakomis susidurtų jau ir priešmokyklinio amžiaus vaikai. Vyresnieji, skaitydami pasakas balsu, ras daug progų vaikams paaiškinti, padaryti ekskursiją į šalį. Šitą knygėlę skaitydami, mes turėsime progos supažindinti vaiką su tik minėta duonkepe krosnimi, su audimu, su gintaru. O kokia graži ir lengva pamokėlė miestui vaikui, kad ir šio posmelio apie žvirblių ruošiamas vestuves:

Iš rugio grūdo kepė duoną,
iš kviečio grūdo — pyragus,
apibarstytus su aguonom.
Iš miežio grūdo bus alus!

Vaikas su nauja aplinka, nauja civilizacija prie daug naujo priprato, išmoko, bet gal jam svetimi paprasčiausi mūsų kaimo laukų darbai, namų apyvoka, papročiai ir panašiai. Taigi per pasaką jis labai lengvai, žaisminga forma daug ko neužiomis išmoks, daug ką pasisavins. Jei tokių pasakų su paaiškinimais jis girdės dar priešmokykliniame amžiuje, tai vėliau, kai ims pats skaityti, tas pasaulis nebebus jam svetimas. Jis plės savo akiratį ir tarsi priartės prie vaikystės, kokios, deja, neteko jam išgyventi.

Visose pasakose yra ryškus auklėjamasis momentas. Pirmojoje dalyje jis daugiau pasislėpęs po juoko ar įvykio skraiste, antroje jis daugiau iškeltas, paryškintas. Kartais to atsiikiama paradant, kaip piktieji buvo nubausti. Žinoma, mažasis skaitytojas džiaugsis, kad apgavikė lapė buvo visų išjuokta, o pupai, kuri juokėsi iš draugų nelaimės, perpłyšo išpampęs pilvukas. Ir dabar pupos prisiminusios tą randą moko pupeles, kad nesidžiaugtų svetimais nelaimėmis. "Mažosios pupelės klausio ir motinų žodžius į apskritas galveles dedasi". Dedasi ir mūsų vaikai... Randam čia ir teigiamų pavyzdžių, kurie vaiką paragins panašiais būti /Saulytė/.

Knygos auklėjamąją vertę pakelia dar ir ta aplinkybė, kad gyvenimas pavaizduotas šviesiomis spalvomis. Tą šviesų pasaulį galėtume nusakyti senančiu autorės posmu:

Kas tik gyvas — gieda, šoka!
Pilna žemė laisvo juoko.
O tą džiaugsmą, laisvės aidą
Po padanges vėjai sklaido.

Man atrodo, kad vaikas visai natūraliai siekia skaidrumo, šviesos, juoko, ir traukiasi nuo to kas niūru, kas sleigia. Jis dar per mažas rimtai viską išgyventi, svarstyti, bet kai patiekama lengvoje formoje, jis neužiomis tas mintis pasisavina.

Tiesa, knygoje pasakojama apie daug baisyti atsitikimų /vilkas tyko praryti ožiukus, lapė — strazdukus, o katinas jaunikį žvirblį ir t.t./, bet visa tai taip pasakojama, kad skaitydamas to bausimo nejauti, visa tai prabėga pro šalį.

Gausu jumorų. Juokiamės, kai žvirb-

lis moko katiną žegnotis, kai supykęs Perkūnas liepia varlės iš dangaus iššluoti, kai vilkas pasiploninęs liežuvį nori užtraukti mamytės dainą ir apsirinka:

Aš ožkytė Trimba Bimba
Iš nasrų man seilės drimba.

Juokiasi pažinę vilką ožiukai, juokiamės ir mes.

Pirmoje dalyje veikia išimtinai gyvuliai su įprastinėmis jų ypatybėmis /gudrioji lapė, bailusis zuikelis, smaližius katinas/. Šalia dar pupa su jos draugais. Visi jie gyvena pilnu žmogaus gyvenimu. Bet veltui čia ieškotum kokio Jonuko ar Onytės.

Antroje dalyje šalia voro, skruzdėlės ir daugybės smulkių gyvūnelių gyvena ir žmogus. Rasime čia šykštų turtojų ir geraširdį vargdienį. Čia ir našlaitė ilgakasė Saulytė savo gerumu ir linksnumu nušvietusi vienišio senelio vargingą trobelę. Kaip minėjome, gausu ir dangaus svečių. Jie irgi tarsi įaugę į mūsų žemę, labai sužmoginti, kokius mes dažnai užtikiname tautosakoje arba Vysk. Valančiaus "Šventųjų Gyvenimuose". Imkime kad ir šventą Petrą, kuris pavargęs ir išalkęs negali nustigti vietoje, pajutęs kopūstų kvapą, kuris ir pyktelti moka ir nusikeikti bando.

Trys pasakos yra eiliuotos. Eilaviimas sklandus, žaismingas ir lengvai įstringantis į galvą. Tenka pasidžiaugti ir vaizdžiu bei gyvu autorės pasakojimu. Pavyzdžiui, koks gražus perdavimas bylos dėl piemenų numesto turpinėlio duonos. Taip ir matome, kaip "skundžia, rezga voras, net susiriesdamas", o skruzdėlė visu įkarščiu gina.

Labai apstu dialogų, kurie vaikui yra patrauklesni už pasakojimą.

Kalba gryna, žodinga. Kai gandas, išsiviręs varlės vakarienei, ima jas graibyti, autorė sako: "Kyštelėjo viengą koją į katilą — **nupliko**, grybštelėjo antrąją — ir kita **nutvilko**, įmerkė snapą — ir tas **nušuto**". Taigi tam pačiam veiksmui išreikšti ji randa trejų veiksmąžodį. Daug ištiktukų. "Žarija... pasipysrusi **sprykt!** šoko iš ugnies, **pupt!** nukrito seneliui ant barzdos... Senelis... smilksančiąją barzdėlę **murt!** panarino į vandens kibirą". Kartais ištiktukas eina net veiksnio vietoje: "Oi, koks tada buvo didelis **plump!** O dar didesnis **kyšt!**" Retkarčiais pavartojama ir rečiau užtiknamas žodžio formos /tuštītėlaitis, baltutėlytis, trupinytis/.

Sakinys trumpas, lengvai suprantamas.

Rasime čia ir gražių stiliumis puošmenų ir viengą kitą priežodį.

Bet viso to nuosaiku, neperkrauta, taigi ir neįkyru.

Knygelės išvaizda patraukli, išpuošta Vlados Stančikaitės iliustracijomis. Baigiant dar kartą tenka pasidžiaugti ir pasirinktom pasakomis ir jų perteikimu. Dėl gražaus pasakojimo tai labai vertinga parama tėvams, kurie nėra dideli pasakų sekejai, arba tiems, kurie kasdienybės išvarginti sunkiai prie pasakojimo beprisiverčia, o knygą vaikams mielai paskaito.

Nelė Mazalaitė, PJŪTIES METAS. Išleido Lietuvos Knygos Klubas, 378 psl. Kaina \$3.75.

Gera dovana kiekvienam literatūros

Mūsų moterys

Ona Krikščiūnienė

Ona Petrauskaitė - Krikščiūnienė gimė Šiauliuose, Lietuvoje. Mokėsi ji Lietuvoje Šiaulių gimnazijoje ir Rusijoje Voronežo Marijos gimnazijoje, kurią baigė 1916 m., gaudama brandos atestatą. Studijavo Petrapilio Bestužovo Augštuosiuose kursuose, o nuo 1917 iki 1922 m. Friburgo universitete Šveicarijoje, kur baigė filosofijos fakulteto istorijos bei pedagogikos skyrius. 1922 m. ištekėjo už prof. dr. Jurgio Krikščiūno. Užaugino trejetą vaikų: dvi dukteris ir sūnų.

Nuo pat mažens jautė pašaukimą būti mokytoja. Dar pati būdama gimnazistuke, paruošė į gimnaziją savo trejetą seserų. Petrapilyje ji dirbo Mažturčių draugijos pradžios mokykloje. Baigusi mokslus ir gavusi diplomą, ji dėstė istoriją Šiaulių gimnazijoje trejetą metų. Vėliau per dešimtį metų buvo lektore Kauno Meno mokykloje, dėstydamą pedagoginius dalykus bei istoriją. Tuo pačiu laiku dirbo visoje eilėje vaikų darželių bei vaikų aukštelių vedėjų kursuose, kur dėstė vaikų psichologiją bei pedagogiką. O. Krikščiūnienė yra mokytojavusi Saulės Mokytojų

mėgėjui.

Kaip juodas angelas eina per šio romano puslapius ex-klierikas Mykolas Vibrys, savo plikomis rankomis pasinešęs sugriauti Bažnyčių Lietuvoje. Jo demoniško charakterio evoliucija yra pagrindinė romano jungtis. Šalia jo stovi motina Monika Vibrienė, išauginusi šį su dviem kitais, kaip raugę tarp kviečių.

Suidealintos, amžių bėgyje heroiškomis dorybėmis paženklintos motinos tema, mes esame aptikę ir kituose N. Mazalaitės veikaluose. Čionais jai tikrai suteikta daugiau galimybių išryškėti ir švitėti. Mykolas Vibrys, tačiau, yra naujas mūsų literatūroje. Aplink panašius į jį sutelkiamos dramos, jie kino ekranuose išlaiko žiūrovo dėmesį sutelkta.

Piūties Metas, tačiau kaip pats pavadinimas pasako, nėra modernišką. Jis persunktas autorei būdingu romantišku lyrizmu išplaukiančiu iš motinos ir vaikų bei anūko tarpusavio meilės, kuri neklusia "ar aš savo brolio sargas?".

Šituo, tačiau, toli gražu, ne viskas pasakoma apie veikėjų bei situacijų svarbą ir jų kompleksų pobūdį atskiruose knygos epizoduose. Šalia motinos ir vaikų yra du ryškūs moterų charakteriai Judita ir Olga, du epochinės reikšmės moterų tipai, pro kuriuos, kaip ir pro Mykolą Vibrių, negalės praeiti tyломis nė Lietuvos istorija, nė literatūra.

S. P.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

S. Sužiedėlis, *Šv. Pranciškaus Lietuvių Parapija*. 416 psl. Puikiai išleista, gausiai iliustruota. Leidinys dviejose kalbose lietuvių ir anglų. Išvertė kun. A. Baužas. Lawrence, Massachusetts, 1953 m. Didžiai vertingas leidinys Amerikos lietuvių istorijoje.

seminarijoje, bei Tumėno Suaugusiųjų gimnazijoje.

Tremtyje, Vokietijoje, matome ją, kaip mokytoją Detmoldo ir Pinnebergo lietuvių gimnazijose ir Detmoldo vaikų darželių vedėjų kursuose dėstytoja.

Išivijoję, JAV-bėse, jau ketvirtį metai ji Čikagos Augštesniosios Litanistinės mokyklos istorijos mokytoja. Ligi šios dienos ji eina tas pareigas.

O. Krikščiūnienė nuo pat jaunystės reiškiasi ir visuomeniniame gyvenime. Nuo 1913 m. ji aktyviai dalyvavo ateitininkų organizacijose. 1923-4 m. ji buvo Šiaulių skyriaus Moterų D-jos pirmininkė. Nuo 1927 m. iki II-jo Pasaulinio karo pradžios ji buvo "Lietuvos Vaiko" D-jos centro valdybos vicepirmininkė bei viena tos draugijos organizatorių visos eilės vaikų darželių ir aukštelių vedėjų kursuose. O. Krikščiūnienė priklausė Lietuvos Augštojo Mokslo Moterų D-jai ir 1931-2 m. buvo minimos draugijos pirmininkė.

Ir išivijoję O. Krikščiūnienė neap-

leidžia visuomeninio lauko. Pinneberge, Vokietijoje, O. Krikščiūnienė buvo Akademikų Skautų vėliavos kūma ir Studentų Ateitininkų vėliavos kūma. Lietuvoje dar būdama, ji buvo "Giedros" korporacijos kūma. Prieš ketvertą metų ji buvo Pabaltijo Moterų Tarybos Lietuvos Atstovybės Čikagoje skyriaus viena organizatorių ir to skyriaus organizacinio komiteto pirmininkė. Šiuo metu ji yra Balso 108 skyriaus pirmininkė bei Balso Čikagos apskrities valdybos vicepirmininkė. Ji turi suorganizuoti savo būrelį Vasario 16 gimnazijos Vokietijoje mokiniui šelpiti /jau penkti metai/. Čikagoje ji priklauso Lietuvių Mokytojų Sąjungai, ALRK Moterų Sąjungai ir Tėvynės Mylėtojų draugijai.

Per savo našų gyvenimo laikotarpį yra davusi visą eilę paskaitų, daugiausia auklėjimo ir moterų klausimais.

Rašė ji moterų bei auklėjimo klausimais "Naujojoje Vaidilutėje", "Motina ir Vaikas" žurnale, "Moteryje", "Drauge" ir kt.

Izabelė Matusevičiūtė

KLB Kultūros Fondo pirmininkė, pedagogė, švietimo organizatorė, aktyvi

visuomenininkė, talentinga kalbėtoja, Toronto Augšt. Litanistinių kursų direktore.

Kilimo Geisteriškių km., Lankeliškių parapijos, Vilkaviškio apskr.

Mokėsi Geisteriškių pr. mokykloje. 1927 m. baigė Kybartų "Žiburio" augšt. komercijos mokyklą. Studijavo 1927-32 m. VD un-te Teologijos Filosofijos fakultete lituanistinius mokslus. Baigė 1933 m.

Mokytojavo Lazdijų, Kybartų bei Kauno IV-je valdžios gimnazijoje šešerius metus.

1937-39 m. gilino lituanistinius mokslus Berlyno un-te Vokietijoje. Hamburge 1938 m. mokėsi Fonetikos Institute eksperimentinės fonetikos. Norėdama išleisti Jėzuitų Akademijos Vilniuje pirmąjį giesmyną "Salamone Mozerka Slawoczynski 1648 m.", padarė dvi studijų keliones į Lenkiją. 1939 m. karo buvo sutrukdyta.

Karo metu dirbo Vilniuje Lietuvių Kalbos Žodyno redakcijoje. Nuo 1944 m. pasitraukė iš Lietuvos į Vakarų Vokietiją. 1949 m. atvyko į Kanadą.

NORA GUGIENĖ

Išsimokslinimas: 1909 metais baigė Waterburio augštąjį mokyklą ir 1911 m. — Waterburio komercinę mokyklą. Nuo pat mažens studijavo muziką — piano ir balso. Be kitų mokytojų buvo žymusis Enriso Batelli, Mikas Petrauskas, lankė New Haven, Conn., School of Opera. Ištekėjusi ir atvykusi Čikagon 1916 m. sausio 1 d. tęsia savo studijas su pačiais žymiausiais mokytojais, kaip Ruffo, Trevisan, Proschowsky, DeVries, Sacerdote ir lankė American Conservatory ir Chicago School of Expression and Dramatic Art.

Kultūrinė veikla: Nuo pat jaunų dienų dalyvavo kultūrinėje veikloje, ypač muzikos srityje. Buvo pirmoji lietuvaite solistė Waterburio ir pirmoji, kartu su Miku Petrausku važinėjo po kolonijas rytuose koncertuodama. Atvykusi Čikagon tuojau įsijungia į muzikos veiklą. Savo debiutą Čikagoje padarė 1916 m. balandžio mėn. Šiame koncerte asistuoja artistai buvo Antanas Pocius ir Ona Pocienė /abu mirė/. Vedė vaikų chorą ir vėliau per tris metus vedė Lietuvių Moterų Chorą. Kartu dalyvavo kaip solistė Birutės Choro muzikaliuose pastatymuose ir kitų rengiamuose koncertuose, operetėse ir pan.

1924 m. vyko Lietuvon, kur labiausiai rūpėjo Lietuvos Valstybinė Opera. Kipras Petrauskas davęs "audition" paskyrė debiutą operoje "Faustas". Bet, nelaimei, reikalai taip susidėjo, kad turėjo anksčiau grįžti Amerikon ir tas debiutas, jos didžiausiam nusiylimui, neįvyko.

Tais pačiais 1924 m. muzikai Antanui Vanagaičiui atvykus Amerikon ir apsisitopus kiek vėliau Čikagoje, pradėjo dalyvauti jo rengiamuose pastatymuose, kaip aktorė. Vaidino, tarp kitų, "Potašą ir Perlamutrą", "George Dandin", "Tuščios Pastangos", "Buridano Asilą" ir t.t. 1928 m. pradėjo vesti savaitinę skiltį "Muzikos žinios" "Naujienose". Be šios reguliarios skilties rašė kitus, muziką liečiančius, straipsnius ir įspūdžius iš koncertų, ragino jaunimą mokytis ir dalyvauti šioje veikloje ir suaugusius remti organizacijai ir asmeniui, kurie deda pastangas atsiekti ko nors kilnesnio, gražesnio ir tuomi puošti ne tik savo, bet ir visų lietuvių gyvenimą ir vardą. "Mu-

zikos žinias" vedė apie 15 metų.

1939 m. perėmė "Moterų skyrius" vedimą. Tačiau ir dabar, laikas nuo laiko, parašo apie šią taip jai artimą sritį — muziką.

"Naujienose" "Moterų skyrių" veda nuo 1939 m. iki 1949 metų. Kitos pareigos: Birutės choro sekretorė nuo 1929 iki 1931 m.; Čikagos Lietuvių Moterų Klubu prezidentė nuo 1930 iki 1933 m.; "Naujienų" bendrovės sekretorė nuo 1929 m.; viena Bendrojo Amerikos Lietuvių Šalpos Fondo organizatorių ir šio Fondo nacionalinė sekretorė nuo Fondo įsisteigimo 1944 m. kovo mėn.; Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Centro išdininkė, išrinkta 1956 metais ir pirmoji moteris užėmusi šias svarbias pareigas.

"Žodžiu, visą savo gyvenimą liuvos meno srityje ir stengiusi prisidėti prie mūsų kultūrinio veikimo. Tai yra mano idealas, ir jeigu kur nors prisidėjau prie įkvėpimo, platinimo ar įvertinimo gražesnių ir kultūrinių dalykų mūsų gyvenime, jeigu suteikiau inspiracijos arba paskatiniau mūsų jaunimą siekti, papuošti ir pagražinti jų sielas muzika ir dainomis, jeigu prisidėjau, nors mažiausiu krisleliu, prie darbo tų žmonių, kurie mėgina sukurti mūsų kultūros ratą, kad žengtų kartu su kitomis pasaulio kultūringomis tautomis, jaučiu, kad mano 27 metų darbuotė šioje srityje buvo neveltui ir aš labai, labai džiaugiuosi".

Dr. Alvinas O. Šabanienė

— Čikagos Ortopedų Draugijos narė. Atvykusi į JAV 1947 m. ir atlikusi vienerių metų praktiką Čikagoje, išlaikė Illinois valstybinius egzaminus. Po trijų metų praktikos, 1951 m., ji gavo Mayo Fundacijos fellowship ir išvyko į Mayo klinikas Rochesteryje, Minnesotoje, dirbti ortopedinėje chirurgijoje.

Ji yra pirmoji lietuvė ir pirmoji imigrantė, kuri buvo priimta į Mayo klinikas, taip pat ji yra pati pirmoji moteris gydytoja priimta į Mayo klinikų ortopedinės chirurgijos skyrių.

Dr. Šabanienė 1955 m. už disertaciją "Postradiation Sarcoma of Bone" gavo mokslo laipsnį — Master of Science in Orthopaedic Surgery.

Emilija Petrauskaitė - Pasolantė, nauja mūsų Redakcinės Tarkos narė Colombijoje, Pietų Amerikoje, yra viena iš seniai pažįstamų moterų mūsų laikraščioje. Nebuvo Lietuvoje moteriško laikraščio, kuriame jos nebūtum aptikusi. "N. Vaidilutės" redakcinės komisijos narė, nuolatinė "Ūkininko Patarėjo" Moterų skyriaus bendradarbė, darbavosi "Saulės" leidime, bei Lietuvojeėjusiuose dienraščiuose, artimai bendradarbiaudama su buvusiomis "Moters" ir kitų žurnalų redaktorėmis, O. Beleckiene /grąžinta iš Sibiro?/, p.p. Starkienėmis, B. Buivydaite, J. Drungaite ir daugeliu kitų. Drauge su vertingu įnašu į šį numerį, atsiuntė redakcijai nuodugnios, konstruktyvios kritikos iš savo žurnalistinės patirties.

Dailininkė tapytoja

Irena Jackevičiūtė - Petraitienė

Šiuo metu gyvenanti Montanoje daug piešia iš čia gyvenančių indėnų gyvenimo. Ji buvo viena iš pirmųjų dailininkių tapytojų Neprikli. Lietuvoje. Yra baigusi Karališkąją Meno Akademiją Romoje 1925 m. /Regia Academia di Belle Arte di Roma/.

Lietuvoje ilgus metus dėstė piešimą Aušros Mergaičių gimnazijoje. Dalyvavo lietuvių dailininkų apžvalginėse parodose. Vieną iš didesniųjų kūrinių "Lietuva" buvo įsigijęs Vytauto Didžiojo Muziejus Kaune.

Irena Sprindienė - Eidrigėvičiūtė yra uoli liet. kultūrinių parengimų rėmėja ir Dainavos antsamblio bendradarbė. Vitalijai Baleišytei tarpininkaujant, ji mielai davė "Moters" skaitytojoms žiupsnelį autobiografinių žinių ir pluoštą minčių apie veido priežiūrą.

"Anais laikais, gyvenant laisvoje Lietuvoje, iš pat jaunystės dirbau Valsstybinio Teatro baletu kaip baletu artistė. Tuo laiku man teko susipažinti su įvairių stilių, bei epochų šukuose-nomis ir grimo naudojimu. Dažnas grimo vartojimas kartais kenkia veido odai, todėl jau tuo laiku teko pagalvoti apie veido higieną.

Atvykusi į JAV pastebėjau, kad visiems menininkams čia labai sunkus kelias ir vargiai įmanomas pritaipymas, todėl teko ieškoti kitos profesijos. Pasirinkau tikią, kuri turi bent ką nors bendro su mano buvusiaja profesija.

Čikagoje baigiau gražio mokyklą, o kai buvau priimta dirbti pas Elizabeth Arden, teko specializuotis Niujorke pagal E. Arden metodus veido higieną ir masažą".

Bronė Skirienė, buvusi žurnalo "Kalifornijos Lietuvis" leidėja, aktyviai veikia Lietuvių Rom. Katolikų Susivienijimo organizacijoje. Pernai, kaip kuopos finansų sekretorė ji daugiausiai pasidarbavo įrašydama į kuopą didžiausių narių skaičių. Tuo būdu Los Angeles LRKSA 42 Kuopa laimėjo pirmąją vietą LRKSA Naujų Narių Verbavimo Vajuje, o kartu ir \$200 premiją, kuri buvo paskirta Los Angeles kuopos mokslus einantiems studentams. Šiais metais Bronė Skirienė vėl vienbalsiai išrinkta LRKSA kuopos finansų sekretorės pareigoms. Ponai Skiriai yra gerai žinomi Amerikos lietuvių veikėjai ir augina gražią lietuvišką šeimą — du sūnus ir dukrelę Rūtą.

Apžvalga

Detroitė veikia Amerikos Lietuvių Veteranų Moterų Auxiliary, kurių tikslas yra paremti karių veteranus materialiai ir padėti lietuviams įsigyti nuosavus namus - svetainę.

Sesuo Perpetua suorganizavo lietuvių tautosakos ir tautodailės kursų seselėms Kazimierietėms. Pati seselė skaito žodinę tautosaką. Be to, buvo kviešti prelegentai. Leonardas Šimutis — Lietuviškos liaudies dainos, Alice Stephens — Liet. liaudies daina Amerikoje, J. Kreivenas — Tautiniai muzikos instrumentai, Vl. Vijeikis — Liet. puošmenys - liet. motyvai, sesuo Bernarda — Liet. liaudies dainos praktiškai, D. Augienė — Liet. papročių ir tradicijų išlaikymo rūpestis, B. Jameikienė — Liet. tautiniai šokiai, audiniai, prof. A. Varnas — Liet. kryžiai. Seselės Kazimierietės turi Uršulės Žemaitienės ir dviejų seselių įdainuotas suvalkiečių vestuves. Buvo demonstruojamos ir autentiškos raudos, apdainuojant mirusią dukterį.

Sesuo Mercedes atsidėjusi dirba prie Šidlavos Marijos paveikslu naujai Marquette Parko bažnyčiai.

Sesuo Gratia redaguoja 27 tautų Kalėdų eglutės ornamentų leidinį. Knygą leidžia Bruce Publishing Co. Knyga vadinsis "A new book at Christmas". Fotografijos bus spalvotos. Be eglutės puošmenų bus dar daug kitų įdomių skyrių: kaip puošti kalėdinį stalą, kaip pasigaminti adventinį vainiką ir t.t. Manoma išleisti leidinį ir atskirai apie lietuviškus Kalėdų eglutės papuošalus.

Ona Razutienė mokytoja Los Angeles šeštadienio lituanistinėje mokykloje. Jau Lietuvoje, Taurageje, Ona Razutienė buvo atkreipusi į save dėmesį, kaip gabi vaikučių baletu ir vaidinimų paruošėja. Čia ji taip pat stengiasi palaikyti lietuviškosios mokyklos tradicijas, ir todėl vaikai su malonumu lanko mokyklėlę. O tėveliai džiaugiasi jos paruoštais vaikučių pasirodymais.

Zuzana Tiknienė pirmininkauja Los Angeles Lietuvių Moterų D-jos Kuopai. Ji yra viena iš steigėjų LRKSA Angelėse ir taip pat nemaža prisidėjusi prie parapijos organizacijų veiklos išvystymo bei pagyvinimo.

Bronė Jameikienė skaitė paskaitas Colorado valstybėje: vasario 9 d. Denver miesto Public Library apie liet. audinius ir vasario 7 d. Boulder universitetiniame miestelyje un-to personalui apie liet. liaudies meną.

Vanda Frankienė, nenulstama įdomiu pasiskaitymų kūrėja jaunimui, vaikų laikraščių bendradarbė, scenos kūrinių autorė, greitai pasirodys su nauja savo kūrinių knyga. Be to, baigia rašyti įdomią novelę "Moters" žurnalui.

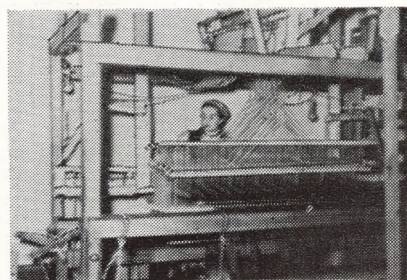
Prof. dr. V. Tumėnienės knyga "Mano atsiminimai" jau baigiama spausdinti.

Sonė Tomariienė parašė pasaką "Saules Vestuvės", 100 psl. 11 prozos pasakų. Ilustravo V. Stančikaitė.

Dr. M. Gimbutienė baigė rašyti pirmąjį tomą pabaltiečių pristorės. Veikalą leis Harwardo universitetas.

Joana Prišmantienė ir Kazys Prišmantas turi Čikagoje savo lietuviškų audinių dirbtuvę. Audžia tautinius rūbus vyrams ir moterims, užuolaidas, takelius, juostas, pagalves ir t.t. Joana Prišmantienė talkina daiktus išbaigdamas: siuva tautinius rūbus, dirba puikias ir skoningas lėles.

Lietuvoje p.p. Prišmantai abu mokytoja Šiaulių valstybinėje Amatų mokykloje. K. Prišmantas dirbo stakles. Kauno "Marginiai" audė jo dirbtomis staklėmis. Buvo vyr. instruktorius Vilniaus Lukiškio kalejime.

J. Prišmantienė prie staklių

Vokietijoje, Wuertzburgėje J. Prišmantienė dėstė gimnazijoje siuvimą ir rankų darbelius, dirbo IRO egzaminų komisijoje. Dabar lanko Čikagos muzikos konservatoriją, dainavimo skyrių, dainuoja Alice Stephens chore, taip pat Dainavos ansamblyje. Augina dukrą Danguolę. Danguolė yra Čikagos Augštesnės Lituanistinės mokyklos 7-tos klasės mokinė. Ji dar tik 13 metų.

Danguolė Prišmantaitė džiaugiasi pa-
baigusi austi juostą

Pedagogė Jauniškienė, kurios straipsnius esame spausdinę "Moters" žurnale, anksčiau gyvenusi Čikagoje pas savo sūnų Kestutį, išvažiavo gyventi pas dukterį į Vašingtoną, D.C.

Janina Navickaitė dirbanti centrinėje Clevelando bibliotekoje asmeniškai ir savo straipsniais spaudoje supažindina skaitytojus su lietuviškomis knygomis bei žurnalais šios didžiulės bibliotekos knygų lentynose. Kilimo nuo Kybartų, J. Navickaitė universiteto laipsnį įsigijo J. Valstybės. Amerikoje tikėtai vienas Harvardo Un-tas turi gausesnį tautosakos rinkinį už Clevelandą.

Nelida Maria Redanskaitė, savo laiku pagarsėjusi tuo, kad gavusi pavydingiausios mokinės diplomą iš Argentinos Šviet. Ministerio, tarnauja Resp. Prezidento P. E. Aramburo Sekretaria-riate.

M. Ingelevičiūtė įeina į "Akademi-nių Prašvaisčių" redakcinį kolektyvą ir reiškiasi straipsniais akademiniame spaudoje // "Stiprinkime Reprerentaciją".

Galinda O. Augustaitytė, atvykusi iš Vokietijos, dirba kalbų vertėjos darbą Institute of Aeronautical Science. Ji yra baigusi Genevos un-tą ir tobulinusi Sorbonoje. Laisvai naudoja penkias kalbas.

Jūratė Ciplijauskaitė, gimusii Kaune /21. IV. 1926./, ten baigusi Aušros Mergaičių gimnaziją. Baigusi 1952 m. McGill Universitetą, Faculty of Science pernai įsigijo daktaro laipsnį bakteriolgijos mokslų srityje /Chlorophenicolio įtaka vidurių šiltinės gydyme/, ir pakviesta dirbti Otavos Animal Diseases Research Institute. Jos sesuo Birutė yra baigusi mokslą Ispanijos universitete /1945-49 m./. Prieš išvykdamą į Kanadą darbo sutarčiai, studijuojamą Tuebingeno universitete medicinoje. Motina Elena Ciplijauskienė su trečia dukra Danute gyvena Čikagoje.

Aldona Krikščiūnaitė yra baigusi Illinois universitetą /B.S. Educ. 1951, M.A. 1952/. Mokė vokiečių kalbą Urbanos "University High School". Dabar dirba York Community High School, Elmhurst, Illinois, kur mokosi virš 3.000 mokinių ir dirba 150 mokytojų. Dėsto bendrų kalbų kursą.

"Jaunimo ir šeimos problemos nagrinėjančiais klausimais domiuosi nuo seniai. Ypač šie klausimai aktualūs, kai tenka nuolat susidurti su jaunimu, lietuvišku ir amerikietišku, stebėti jį ir stengtis padėti". Žada parašyti apie lietuviškų tautinių raštų panaudojimą šiudienėse madose.

Auksė Giedraitytė ir Giedra Trečio-kaitė, gabi pasireiškusios mene Kelly augštesniojoje mokykloje Čikagoj, meno mokytojos patariamoms įstojai į institutą plačiau lavintis mene /Illinois Institute of Technology — Institute of Design/.

Po pusės metų studijų, kaip gabiom ir pažangiom meno studentėm, institutas paskyrė stipendijas, tuo būdu palengvindamas mūsų jaunom lietuviutėm toliau lavintis mene.

Jos be to, buvo pakviestos su amerikiečiais studentais pademonstruoti savo kūrinius per televizijos meno programą.

J. Paukštienė.

Helen Keller, akla-kurčia nuo 19 mėn. amžiaus ir nebylė, kurią Mark Twain vadino viena įdomiausių praeito šimtmečio asmenybių, savo mokytojos Miss Rolly Thompson padedama nugalėjusi savo fizinius nedateklus, neseniai atliko kelionę po Aziją. Dabar 76 metų Miss Keller skaitoma viena iš įdomiausių asmenybių šitame šimtmečiuje. Jos balso tonas kiek kitoks negu įprasta, nes ji negali jo girdėti. Ji žiūri tiesiai į kalbantį, lyg ji matytų, paprastai paliečia sutikto galvą. Nuo vaikystės padėjo kitiems pradžioje rinkdama centus, kad padėtų akliem berniukam apsimokėti specialų mokymą. Sakoma, kad "žmogus jaučiasi labai mažas" sutikęs Helen Keller. Ji buvo pakviesta kartą į vienus barakus, kuriuos kareiviai skundėsi dėl blogų sąlygų. Po jos apsilankymo skundų nebuvo girdėtis.

BENDRADARBĖS, malonėkite visuomet pažymėti šaltinį ir autorių. Pereitam Nr. tilpė 10 įsakymų yra T. Jeffersono.

“Rigoletto” Čikagoje

1957 m. kovo 30-31 dienomis Čikagos Vyrų Choras pastatė Verdi operą “Rigoletto”. Spektaklio dalyvės moterys:

Monika Kripkauskienė—Gilda. Dainavimo mokyti pradėjo Šiaulių miesto muzikos mokykloje ir pora metų buvo dainininkė Šiaulių miesto Teatre. Nors bėgimas Vokietijon ir buvo nutraukęs dainavimo studijas, solistė dažnai dalyvaudavo koncertuose tremtinių stovyklose. 1950 m. atvykusi į Čikagą Monika Kripkauskienė rimtai atsidėjo dainavimo studijoms, kurias tęsia žinomos dainavimo profesorės Bianca-Saroya studijoje ir garsėja dažnai su pasisekimu dainuodama koncertuose Čikagoje, pasirodydama ir kitur: Clevelande ir Niujorke, dalyvaudama konkursuose. Čikagos Tribunon konkurse 1956 m. laimėjo trečią vietą. Turint galvoje konkurse dalyvavusių skaičių, tai didelis laimėjimas ir pripažinimas.

Salomeja Nasvytytė - Valiukienė — Madalena. Dainavimo studijas pradėjo Lietuvoje pas N. Karnavičienę. 1942 metų rudenį buvo priimta į Kauno Valst. Teatrą soliste, kur dainavo operetėje, o vėliau ir operoje /Mercedes “Carmen”, Šinkorka “Boris Godunov” ir kt./ 1946-1949 metais lankė Stuttgarto Valst. Akademijos Operos mokyklą, dalyvaudama jos ruošiamuo-

se spektakliuose ir eileje koncertų tremtinių stovyklose anglų ir amerikiečių zonose. Atvykusi Čikagon kurį laiką buvo atsidėjusi literatūros studijavimui Roosevelt universitete, kur 1954 m. gavo meno bakalauro laipsnį. Nuo to laiko vėl grįžo prie pamilto dainavimo. Studijuoja pas žinomą Metropolitan dainininką ir pedagogą Martial Singher ir jo asistentę Čikagoje Esther LaBerge. Šių metų sausio mėn. davė savo dainų recitalį.

Elenutė Blandytė — Pažas ir grovieniė Ceprano, taip pat lanko P. A. Dičiūtės dainavimo studiją. Žinoma čikagiečiams kaip Sesučių Blandyčių Trio narė, vis dažniau pasirodanti soliste lietuvių koncertuose. Elenutė daug dirba su jaunimu, yra režisavusi keletą vaidinimų mokykloms, padeda paruošti tautinius šokius jų parengimams, mėgsta poeziją, puikiai deklamuoja ir pati kuria eilėraščius.

Danutė Stankaitytė — Giovanna. Dainavimo studijas pradėjo Čikagoje 1951 m. Lietuviams gerai žinoma kaip Dainavos ansamblio solistė ir mėgiama dainininkė lietuvių koncertuose. Spaudoje dainos kritikai pripažįsta jai didelį balso tobulėjimą ir nuolatinę pažangą. Studijuoja P. Aliodijos Dičiūtės dainavimo studijoje, kur darbas pastatytas augštai, dėka mokyklos ilgamečio patyrimo ir dainos vispusiško pažinimo.

Apie antrąją Gildą — **Juzę Krištolaitytę - Daugėlienę** buvo jau rašyta paskutiniame “Moters” numeryje, kur taip pat buvo įdėta ir jos nuotrauka.

Sveikinimai

Sveikiname Redakcinės Tarkos narę Petrutę Abromaitienę /kovo 7 d. Tomas Dainius, trečias sūnus/.

Vaikai yra toki pat, kaip ir suaugusieji. Kitų žmonių patirtis jų akyse neturi jokios vertės.
D a u d e t .

In Memoriam

ALEKSANDRA VAILOKAITIENĖ-Jurašaitytė /18.III.1895—18.I.1957/.

Aleksandra Vailokaitienė gimė, augo ir mokėsi Vilniuje, kur jos tėvas Aleksandras Jurašaitis turėjo foto studiją. Jos motina Marija buvo reto malonumo, giliai išsilavinusi moteris. Aleksandra turėjo dvi seseris: Mariją ir Eleną ir brolių Miniuką. Tėvai mirus, Aleksandra perėmė foto studiją. 1919 m. iškėjo už Jono Vailokačio, kuris buvo Steigiamojo Seimo ir Vyriausios Lietuvos Tarybos nariu, vienu iš pasirašiusių Lietuvos Nepriklausomybės Aktą; žinomu bankininku, ekonomistu, industrialistu. Po vedybų apsigyvena Kaune, kur jų namai, netoli V.D. Karo Muzėjaus, tampa įvairaus aktyvumo bei gerų darbų židiniu. A. Vailokaitienė buvo ilgametė L.K.M. Draugijos narė (kūmaudama studentų Vytauto Korporacijos vėliavai, paaukkojo vytautininkų labui 1,000 litų). Neviena bažnytininkų, kultūrinių bei socialinių institucijų susilaukė Vailokačių paramos.

1940 m. birželio mėn. pasitraukia nuo bolševikų okupacijos Vokietijon. Vėliau, vokiečiams užėmus Lietuvą, nori grįžti atgal, tačiau nacių valdžia neleidžia, taip ir lieka Vokietijoje ligi karo pabaigos. 1944 Blankenburge, prie Harzo kalnų, Jonas Vailokaitis mirė. Man niekuomet neišdils iš atminties Aleksandros vaizdas, kada ji per naktis viena, su šventa kantrybe ir giliu įsijautimu, slaugė ligos surakintą vyrą, niekenu pagalbos nesišaukdamas, it sakydama: “buvau su juo jo laimės dienose, žydėjau su juo jo žydėjime, kenčiau su juo jo merdėjimo valandose, mirsiu su juo tėvynę ištikusio likimo metuose”. Po vyro mirties jos sveikata pradeda irti. 1947 m. emigruoja į USA. Gyvena New Jersey, vėliau New Hampshire. Del sveikatos žiemos metu vyksta į Fort Lauderdale, Fla. Sveikindama su Kalėdomis rašė man — džiaugėsi gaivia, spalvinga Floridos gamta. Gal jautė savo mirtį, nes savo vyriausią dukrą išsitarė: “kai mirsiu, mane čia Floridoje palaidokit. Niekada nemėgau žiemos”. Jos noras buvo išpildytas. Ji likosi ilstis Fort Lauderdale “kur taip žavingai žydi krūmai”.

Liko trys dukterys — Danutė, Birutė, Ramutė, ir sūnus Jonas, žentai, marta ir penki anūakai. Daug giminių Lietuvoje, išstremių Sibire, ir čia laisvoje Amerikoje.

Lai Dievas būna gailestingas tiems, kurie daug davė, kad mokslo siekiantys liktu mokytis, vargšai turėtų kur gyventi, tikintieji, kur melstis.

K. Keblinkienė

ANTANINA JAKAITYTĖ

Lietuvoje, Zanavykų krašte, prieš tris metus mirė uoli lietuvių katalikų moterų veikėja Antanina Jakaitytė, išgyvenusi 71 metus.

Savo gyvenime velionė A. Jakaitytė pasižymėjo ne tik Lietuvoje, bet ir Amerikoje nepaprastai energinga veikla už lietuvių moterų lygias teises su vyrais, teises tiek visuomenėje, tiek ir politikoje. Lietuvoje ji buvo uoli moterų organizatorė į Lietuvių Moterų Draugiją ir tos organizacijos leidžiamo laikraščio “Lietuvaitės” platintoja. 1913 m. pradžioje ji nuvyko į Š.

Ameriką ir ten per šešis savo gyvenimo metus darbavosi lietuvių moterų švietimui ir organizavimui į draugijas. Ji buvo iniciatorė ir kartu su Uršule Jokūbauskaitė, Antanina Nausėdienė ir kitomis veiklėmis lietuvaiteimis įkūrė Lietuvių R.K. Moterų Sąjungą Amerikoje, su mėnesiniu laikraščiu "Moterų Dirva". Būdama karšta organizatorė, ji daug prisidėjo prie tos organizacijos skyrių kūrimo Worcesteryje ir kitose lietuvių kolonijose.

Jakaitė buvo sumani dainoms ir eilėms rašyti. Kaikuriems savo eilėraščių ji sukūrė ir melodijas /Sintautų bažnyčia, Daina apie blaivybę ir t.t./, kurios buvo dainuojamos Sintautų ir kitose zanavykų parapijose.

"Laikas", Argentina.

Emilija Platerytė, /13. XI. 1806-31. XII. 1831/ grafo Ksaverio ir Onos Platerių dukte, gimė Vilniuje. Jai esant 9 m. tėvai išsiskyrė ir Emilija drauge su motina (grafaite Mohl) persikėlė gyventi į Liksnės dvarą Latvijoje, prie Daugpilio, kuriame viešpatavo retai kitur to laiko dvaruose sutinkama demokratiška atmosfera. Emilija mokė darbininkų vaikus, lankė ligonis, mokėsi, mėgo matematiką ir istoriją. Pui-ki sportininkė, savo idealu pasirinkusi Joana d'Arc. Romantiškos jaunystės metu ji tesvajojė apie kovą su okupantu ir krašto išvadavimą nuo maskolių. Netekdama už Liksnos pilies komendantoto rusų generolo "dėl to kad rusas" ji pradėjo ruošti kariniuose dalykuose ir atvyko į Vilnių susisiekti su Lietuvos sukilimo komitetu, tačiau šio narių priimama išdidžiai ir, kaip moteris, neprileidžiama prie pasitarimų. Grįžusi į Liksną ji pati veikia pagal savo planą, kuriam pagalbos gaus iš Daugpilio.

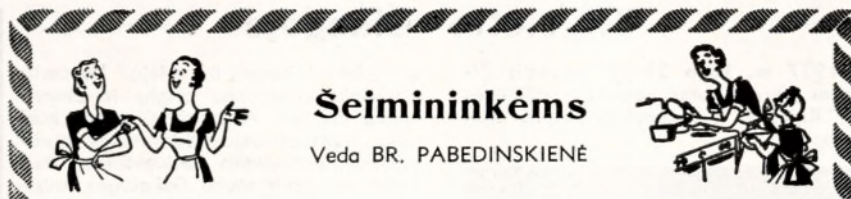
Pašto dėžutė

"...Turiu vieną pasiūlymą, kalbėjau tuo reikalu su keliom savo pažįstamom. Būtų gera praplėsti madų skyrių. Siūlau, jeigu galima šiai temai skirti daugiau vietos, jei kyla klausimas šio skyriaus užpildymo, tai ir čia turiu pasiūlymą. Viena brooklynietė studijuoja "dress designing" Niujorke. Kadangi mados žada būti jos kasdieninė duona, ar nebūtų gera ją pakviesti bendradarbiauti madų skyriuje. Manau, kad ji studijuodama tą moterims svarbią šaką duotų mums daug įdomių informacijų.

O. Dulevičienė, Brooklyn".

"...Nepaprastai džiaugiuosi mūsų naujųjų — ateivių ponių susipratimu išleisti gražų, įdomų, turiningą raštą ir patrauklų žurnalą "Moteris". Skaitau su malonumu kiekvieną eilutę nuo pradžios iki galui, ir taipau juos kaip brangią relikviją, nes lietuviškų menu piešti viršeliai, ypatingai ta ryški juosta, kuri taip meniškai atsispindi, džiugina sielą ir žadina patrijotinius jausmus... "Moteris" žurnalą turėtų kiekviena moteris užsiprenumeruoti ir atydziai skaityti, nes čia telpa kultūringi straipsniai, pamokinantys, moteris - motina kuri turi tvarkytis, save auklėti, kad būtų naudinga kaip savo šeimai, taip visuomenės labui. Tat geriausio pasisekimo tam kultūros žibintui, kad jis augtų, klestėtų ir turiniu praturtėtų.

Ona Aleliūnas, Chicago".

Šeimininkėms

Veda BR. PABEDINSKIENĖ

Tortas su medaus užpylimu

- 4 kiaušiniai,
- 1½ sv. cukraus,
- 1½ sv. medaus,
- ½ šaukštuko druskos,
- miltų, kaip žemiau pažymėta.

Išplakti kiaušinius su druska. Miltų dėti tiek, kad tešlą būtų galima minkyti, bet kad ji nebūtų kieta. Iškočioti pieštuko storumo apvaliais, pailgiais ritinėliais ir supiaustyti maždaug ¼ inčio ilgumo gabaliukais /kaip šližikus/. Juos virti karštuose taukuose maždaug prie 375 laipsnių. Išgriežti ir sudėti ant sugeriamo popieriaus, kad sutrauktų taukus.

Medų ir cukrų virti kartu. Virinimą baigti tuomet, kai paėmus skysčio pavyzdį ir užlašinus ant šaltos lėkštutės pradeda stingti.

Išvirtus kukulius sudėti į didesnį dubenį, užpilti išvirto medaus-cukraus skiediniu ir greitai, bet atsargiai maišyti su mediniu šaukštu taip, kad visi kukuliai apliptų skiediniu. Šią darbo dalį svarbu atlikti kiek galima greičiau medų išvirus, kad jis nepradėtų kietėti.

Meduotus kukulius supilti į paruoštą formą, lengvai juos paspaudžiant su šaltame vandenyje nuplautu mediniu šaukštu. Forma turi būti išklotą vaškininiu popieriu ir lengvai patepta šildytu sviestu.

Taip paruoštas tortas galutinai atšala po kelių valandų, ir tuomet jis tinkama valgyti.

Meduolis

- 1 puodukas /8 unc./ medaus,
- 1 puodukas cukraus,
- 1 puodukas rūgščios grietinės,
- 4 kiaušiniai,
- 2 šaukštai sviesto,
- 3 puodukai miltų,
- 1 šaukštelis sodos,
- 1 šaukštelis kepimo miltelių,
- ½ puoduko migdolų,
- 1 šaukštas maltų prieskonių miišinio /cinamono, gvazdikėlių, citrinos ir apelsino žievės, pipirų, geltono ir balto imbero, kardamono/.

Medų išsukti ir į jį dėti cukrų su grietine; plakti dedant po vieną kiaušinį. Dėti dalimis miltus, taip pat sodą, sumaišytą su šaukštu miltų, tirpintą ir pravėsintą sviestą ir prieskonius. Spalvai gauti dėti 3 šaukštus deginto cukraus. Visą gerai išplakti. Pilti į blėką. Pilamos masės sluogsnis turi būti apie vieną inčią storumo. Kepti prie 350 laipsnių apie 30 minučių. Kad meduolis būtų sultingesis, jį iškepus, galima sušlakstyti vandeniu, į kurį yra pridėta cukraus, romo, ar kitokių prieskonių lašų. Iškeptą meduolį perptėti vaisių koše ar kremu, kuris paruošiamas panašiai kaip beržo šaką darant /žiūr. beržo šaka/. Aptepti plonai viršų ir užbarstyti kapotais migdolais. Meduolį supiaustyti pailgiais, trikampaiais gabaliukais.

Grybai

- 8 uncijos medaus,
- 4 uncijos cukraus,
- 2 uncijos sviesto,
- 2 kiaušiniai,
- ¼ puoduko rūgščios grietinės,
- 1 svaras miltų,
- 4 šaukštai deginto cukraus /spalvai/,
- 1½ šaukštelio sodos,
- 1 šaukštas medauninkams vartojamų prieskonių mišinio /sutarkuotos citrinos ir apelsino žievelės, sumalti gvazdikėliai, cinamonas, imberas, muškato riešutas, kardamonas, pipirai ir kiti panašūs/

Medų pašildyti ir į jį dėti cukrų, sviestą, kiaušinius, grietinę, miltus /juos dėti dalimis/ ir sumaišytą su miltais sodą. Visą gerai išsukti ir dėti prieskonius. Gautą tešlą gerai išminkyti ir iš jos daryti apvalias grybų galvutes įvairaus didumo. Galvučių apačioje pirštą išspausti po duobutę. Po to galvutes dėti į blėką taip, kad išspaus-tos duobutės būtų apačioje. Kotas daryti apvalius, trumpus /apie 1-1½ inčio ilgumo/ ir įvairaus storumo. Kiekvieną kotą atskirai suvynioti į pailgą popieriaus gabalėlį, paliekant atvirus galus. Kotas dėti į keptuvę, dabojant, kad suvynioto popieriaus kraštas būtų nusuktas į apačią /kitais popierius gali atsivynioti/. Kai galvutės iškepa, jų duobutes pagilinti, panaudojant tam reikalui peilį, po to jas patepti glajumi ir uždėti ant kotų. Galvučių viršus aptepti šokoladiniu glajumi, o jų apačias ir kotus — baltu glajumi; ant dėti į krepšiuoką arba į lėkštę.

Glajui /icing/ daryti imama: 2 puodukai cukraus, ½ puoduko vandens, 10 lašų acto. Cukrų su vandeniu virti tol, kol pasidaro tasi masė /patikrinimo būdas — pučiant darosi pūslikės/. Gautą tirštą skystimą nukelti nuo ugnies, apšlakstyti šaltu vandeniu, įdėti actą ir atšaldyti; masei atšalus, ją suk-ti, kol pabala. Dėl spalvos pridėti kavos arba tirpinto šokolado.

Beržo šaka

- 9 kiaušinių tryniai ir 10 kiaušinių baltymai,
  - 1½ puoduko cukraus,
  - 1¾ puoduko miltų,
  - 2 citrinų tarkuotos žievelės,
  - 1 citrinos sūka,
  - 1 šaukštelis kepimo miltelių.
- Sukti trynius su cukrumi, kol masė pabala. Sudėti tarkuotas citrinos žievelės ir supilti citrinos sūką. Baltymus plakti tol, kol susidarys strangrios putos, kurias dėti į išsuktus trynius, perberiant miltais ir iš lengvo išmaišius pilti į blėką, išklotą riebalais išteptu popieriu. Masės storis blėkoje turi būti apie pusę inčio. Kepti apie 20-30 minučių prie 350 laipsnių. Trečdalį kepinio palikti šalutinėms šakoms, o visą kitą išversti ant medžiagos, perpti kremu ir vynioti. Šalutines šakas

susukti nevienodo storio; padaryti 3-4 šalutines šakas ir jas, patepus kremu arba glajumi, prilipinti. Šakų galus įžambiai nupiauti. Viršų aptepti baltu glajumi ir padaryti tamsius brūkšnelius bei dėmes rudu glajumi, imituojant tikrą beržo šaką. Glajaus darymas pažymetas grybų aprašyme.

Darant kremą beržo šakai, imama:

- 1 svaras džiovintų slyvų,
- 1/2 svaro sviesto,
- 1 puodukas malto cukraus,
- 2 šaukštai kakavos arba plytelė šokolado,
- 2 tryniai,
- 1 šaukštelis vanilijos lašų.

Slyvas išvirti, nusunkti, išimti kauliukus ir pertrinti per sietelį. Sukti sviestą su cukrumi, kol masė pabala, įdėti trynius, gerai išsukti, paskum dėti dalimis slyvas, vanilijos lašus ir kakavą /arba tirpintą šokoladą/. Gautą kremą gerai išsukti ir su juo tepti iškeptą beržo šaką.

Veršienos vyniotinis

- 1 užpakalinis veršio kumpiukas,
- 2 kietai virti kiaušiniai,
- 1/4 svaro lašinukų,
- 2 dešrelės,
- 2-3 šaukšteliai druskos,
- 1/2 šaukštelio pipirų,
- 1 svogūnas,
- 1 saliero šaukštė,
- 1/2 šaukštelio muškato riešuto žiedo,
- 3 morkos.

Iš kumpiuko išimti kaulą, dalį mėsos išpjaustyti ir išlyginti. Išpjaustytą mėsą sumalti, sudėti kiaušinius, svogūną, pipirus, muškato žiedą, mirkytą pyragą, druską ir viską sumaišyti. Ištiesi kumpiuko mėsą ant lentos, aptepti augščiau pažymėtu būdu paruošta mase, uždėti kietai virtų kiaušinių, virtų morkų; be to, galima dėti ir dešrelių. Gražiai susukti, susiūti, apvynioti su medžiaga, užsiūti ir įdėjus į šiltą vandenį su druska ir prieskoniais, virti. Į vandenį dedama šių prieskonių: svogūnų, lauro lapų, pipirų ir morkų. Vandens imti tiek, kad apsemtų visą vyniotinį. Virti ant lengvos ugnies apie 2-3 valandas /virimo laikas pareina nuo vyniotinio didumo/. Nuėmus puodą nuo ugnies, vyniotinį palaikyti skystyje, kol jis atvės. Išėmus vyniotinį iš skystio, jį paslėgti. Kai vyniotinis atšals, jį supiaustyti, sudėti į lėkštę ir papuošti daržovėmis, kiaušiniiais, citrinomis.

Panašiu būdu vynotinius galima daryti ne tikta iš veršienos, bet taip pat iš įvairios paukštienos, iš paršiuo mėsos, iš kiaulės galvos ir iš kitokių mėsų.

Šie augščiau patalpinti receptai buvo demonstruojami K. Indreikienės ir F. Manelienės per televiziją Čikagoje.

Sekančiame numeryje duosime daugiau tų pačių ponių demonstruotų receptų.

Miela prenumeratorė

Jei dar esi skolinga už šiuos, o ypač už pereitus metus, tai kišk į voką žaliukes ar čekį ir siųsk mums neatidėliojant. Nereikia nei į paštą, nei į banką eiti. Suprantame, kad tai nebuvo nenoras, bet paprastas laiko neturėjimas ar užsimiršimas.

Tad laukiame ir iš anksto dėkojame.

Aukojo:

Kanados Liet. Katalikių Moterų
Draugijos Montrealio sky-
rius /antru kart/ \$25.00

NAUJOS GARBĖS PRENUMERATORĖS:

B. Dambrauskienė, Toront., Ont. \$5.00
M. Mogenienė, E. St. Louis, Ill. \$5.00
Prel. P.M. Juras, Lawr., Mass. \$5.00
E. Veisienė, Philadelphia, Pa. \$5.50
E. P. Liudžius, New Brit., Conn. \$5.00
Danutė Dagys, Cornwall, Ont. \$5.00
Dr. A. Mačiukienė, Chicago, Ill. \$5.00

Graži dovana

MOTINOS DIENOS proga mamytei, vardinių ar švenčių proga sesutei ar draugei norima ką nors gražaus padovanoti.

Be ilgo galvojimo ir vargingo ieškojimo, "MOTERIS" kiekvienai bus maloni ir ištisus metus pasikartojanti dovana. Tik parašykite kam ir kokią progą, ir mes tuojau pat pasiųsime žurnalą ir painformuosime apdovanotąją.

Jei dovanotoja pati jau yra mūsų prenumeratorė, tai už naują dovanų prenumeratą skaitysime tik \$2.00 metams.

Padėka mūsų platintojoms

Mūsų prenumeratorių skaičius smarkiai išaugo. Prie to daug prisidėjo visa eilė platintojų, savanoriškai ir be atlyginimo aukojusių savo laiką renkant prenumeratą ar pardavinėjant pavienius egzempliorius. Jų pasižymėjimas daug prisideda prie mūsų žurnalo tiražo pakėlimo.

Čia neskelbiami išplatinusieji mažiau kaip 5 prenumeras ar egzempliorius. Pirmasis stulpelis rodo prenumeratų skaičių, o antrasis — pavienių egzempliorių.

Abromaitienė O., Lemont, Ill.	9	—
Ambraziejienė J., Ham., Ont.	2	39
Atetin. knygynas, Ham., Ont.	4	101
Augienė D., Chicago, Ill.	55	—
Augusta, sesuo, Putn., Conn.	5	12
Bačkienė O., Paris, France	14	—
Čikotas K., Philadelphia, Pa.	5	—
Damušienė J., Cleveland, Ohio	49	—
Dalindienė V., Toront., Ont.	6	—
Fidlerienė D., Nottingham., Engl.	8	—
Gailiūšienė L., Clevel., Ohio	94	—
Galdikienė M., Brookl., N.Y.	9	—
Giriūnienė V., Montreal, Que.	19	86
Januškienė E., Winnip., Man.	10	20
Jasienė P., Paterson, N.J.	16	—
Jonaitienė O., Toronto, Ont.	14	142
Keblinskienė K., Brockt., Mass	16	—
Kundrotienė V., Detroit, Mich.	19	38
Laukytė D., Chicago, Ill.	5	—
Manelienė F., Chicago, Ill.	5	—
Meškauskienė K., Ham., Ont.	6	161
Mikailienė M., Detroit, Mich.	10	—
Nenortienė P., London, Engl.	7	—
Pabedinskienė B., Tor., Ont.	31	—
Pauliukonienė E., Worc., M.	18	47
Petrauskienė S., Montr., Que.	1	10
Petronienė R., Boston, Mass.	14	—
Prunskytė A., Chicago, Ill.	9	46
Prapuolienytė S., Toronto, Ont.	7	15
Rabašauskienė M., Detr., M.	9	—
Ramanauskienė A., Tor., Ont.	9	—

Rugytė A., Chicago, Ill.	10	87
Sabas A., kun., Sudb., Ont.	3	10
Sandanavičienė E. Brooklyn,	4	10
Semėnienė St., Chicago, Ill.	7	—
Šlitterienė K., Waukegan, Ill.	14	—
Skripkutė L., Hamilton, Ont.	—	45
Stankūnaitė O., Montr., Que.	24	166
Surviliene B., Hanau, Vokiet.	8	—
Tylienė K., Bogota, Kolumb.	—	20
Vaitienkenienė V., Australija	40	—
Vasiliauskienė G., Australija	—	40
Vilčinskienė B., Montr., Que.	5	10
Vyšniauskienė S., Muenchen	5	—
Žukauskienė M., Philad., Pa.	10	—

Ponia L. Gailiūšienė, Cleveland, Ohio, abigia surinkti savo pažadėtą prenumeratorių šimtinę. Ją seka eilė kitų, kurios dirba su nemažesniu pasiaukojimu ir pagal savo kolonijos dydį pasiekė nuostabių rezultatų. Visoms mūsų nuoširdi padėka.

Kaip geriau siųsti pinigus

Gauname įvairiai. Siunčia postal money order, bank money order, certifikatus čekius, paprastus čekius ir grynais pinigais voke. Visi vienodai gerai mus pasiekia.

Norime rasti abiem pusėm patogiausią ir naudingiausią kelią. Iš Kanados geriausiai gauti postal money order arba grynais voke. Jei siunčiama čekiu iš už Toronto, tai turime primokėti po 15c už kiekvieną čekį.

Iš JAV geriausia gauti postal money orderiu **kanadiškais doleriais**. Jums teks primokėti paštui po 4 ar 5c už dolerį, bet mes gausime perlaidą be papildomų išlaidų.

Jei pinigai siunčiami money order, certifikatais ar paprastais čekiais, bet amerikoniškais doleriais, tai mes turime dvejetas išlaidas: už kiekvieną money order ar čekį turime primokėti 15c ir dar už kiekvieną amerikonišką dolerį atskaito apie 5c kurso skirtumo. Jei gauname grynais pinigais voke, tai turime tik vienas išlaidas — apie 5c nuo dolerio kurso skirtumui padengti.

Tad paršome JAV prenumeratorius siųsti postal money orderiais **kanadiškais doleriais**, kad mes neturėtume nuostolių. Kas neturi laiko nueiti į paštą, siųskite savo asmeninį čekį, pridėjus prie prenumerato kainos dar 25c. Nėra reikalo čekį certifikuoti ar pirkti bank money orderį, nes mums tas nieko nepalengvina. O kas už prenumeratą siunčia ne \$2.50, bet \$3.00, tai gali siųsti asmeninį čekį arba grynais voke. Kas siųstų dovanų prenumeratoriams, tai arba grynais voke, arba čekiu \$2.25.

Šypsena...

Kalbėtojas /pakartotinai/:

— Kodėl šiandien mes čionai pakabinome savo vėliavą?

Mergaitė:

— Kad toje vietoje ant sienos yra nešvari dėmė...

☆ ☆

Pasikalbėjimas mažos mergytės su tėvu zoologijos sode:

"Tėti, jei šitas liūtas ištruktų ir suėstų Tave, sakyk, kuriuo autobusu aš turėčiau važiuoti namo."

Žurnalas gaunamas :

Kanadoje:

Hamilton, Ont.:

J. Ambraziejienė — 15 Elm St.,
K. Meškauskienė — 492 Wilson St.,
Z. Orvydas — 24 Queensdale E.,
J. Pleinys — 87 Sanford Ave. S.,
L. Skripkutė — 133 Bold St.

Montreal, Que.:

O. Stankūnaitė — 591 Gerald Ave.,
Ville Lasalle,
S. Petrauskienė — 6546 30th Ave.,
Rosemount,
Spaudos Kioskas — 1465, De Seve,
Montreal 20, Que.
M. Gaputytė — 7510 1st Ave.,
St. Michel,

Sudbury, Ont.:

Kun. A. Sabas — 68 Joseph St.

Toronto, Ont.:

O. Jonaitienė — 180 Glenholme Ave.,
A. Kuolas — 49 Oakmount Rd.,
J. Smolskis — Priskėlimo par. knyg.,
B. Pabedinskienė — 287 Indian Rd.,

Windsor, Ont.:

I. Statkevičius — 1156 Mercer St.

Jungtinėse Amerikos Valstybėse:

Baltimore, Md.:

K. Bradūnas — 1127 Bayard St.,
Baltimore 23, Md.

Brooklyn, N.Y.:

"Laima" — 496 Grand St.,
Brooklyn 11,
p. Sandanavičienė — 195 N. 6th St.,
Brooklyn 11,

Brockton, Mass.:

E. Grušienė — 135 Ames St.

Boston, Mass.:

S. Minkus — 502 E. Broadway,
So. Boston 27, Mass.

Chicago, Ill.:

A. Prunskytė — 3038 So. Emerald
Ave., Chicago 16, Ill.,
J. Karvelis — 3322 So. Halsted St.,
Chicago 8, Ill.,
"Marginiai" — 2511 W. 69 St.,
Chicago 29, Ill.,
"Terra" — 3333 So. Halsted St.,
Chicago 8, Ill.,
A. Rugytė — 5725 So. Artesian Ave.,
Chicago 29, Ill.,
S. Penčyla — 4501 So. Talman Ave.,
Chicago 32, Ill.

Cicero, Ill.:

G. Babrauskienė — 1436 So. 50th
Ave., Cicero 50, Ill.

Cleveland, Ohio:

L. Gailiūšienė — 1249 E. 82 St.,
Cleveland 3, Ohio,
J. Damušienė — 1429 E. 93 St.,
Cleveland 6,

Detroit, Mich.:

A. Barakauskas — 2705 24th St.,
Detroit 16,
Vl. Pauža - "Neringa" — 1906 25th
St., Detroit 16, Mich.,
M. Rabašauskienė — 2135 Campbell,
Detroit, Mich.,
V. Kundrotienė — 3768 Kendall Ave.,
Detroit 38, Mich.

Los Angeles, Calif.:

V. Prišgintas — 1418 Coronado Terr.,
Los Angeles 26, Calif.

Paterson, N.J.:

M. Saulienė — 61 Lafayette St.

Putnam Conn.:

Immaculate Conception Convent.

Philadelphia, Pa.:

K. Čikota — 3480 W. School House
La., Philadelphia 44, Pa.,

Worcester, Mass.:

E. Pauliukonis — 9 Aetna St.

Waterbury, Conn.:

V. Vaitkus — 10 John St.,

Anglijoje:

London: D. Daunoraitė, 49 Thornton
Ave., London W. 4.
P. Nenortienė — 1-2, Ladbroke Gdns.,
London W. 11,
p. Vikantienė — 10, Blythe St.,
London E. 2,
D. Fidlerienė — 48, Henry Rd.,
West Bridgeford, Nottingham,

Argentina:

Buenos Aires: U. Šilaikienė, Mendoza,
2280 Avellaneda.

Brazilija:

Sao Paulo: Kun. P. Ragažinskas, C.P.
4118.

Australija:

Essendon, Vic.: V. Vaitiekūnienė,
2 Schofield St.
Semasphore, S.A.: G. Vasiliauskienė,
23 Copin St.
Lewisham, N.S.W.: Kun. P. Butkus,
Christian Brothers College.
J. Arminas — 35 Cator St.,
Hindmarsh, So. Australia,
N. Butkūnas — 9 Cowper St.,
St. Kilda, Vic.

Kolumbijoje:

K. Didžiulienė — Carrera 31A
No 26A-73, Bagota
Medellin: p. Totoraitienė, Carrera 52
No. 62-63.

Venecueloje:

Kun. A. Perkumas — Seminario Sale-
siano, Altamira, Caracas

Taip pat žurnalas gaunamas Amerikoje
ir Kanadoje didesnių vietovių liet. knyg-
ynų kioskuose bei knygynuose.

Prenumeratūros parėmusios žurnalą

įmokėdamos ir šiais metais 3 ar dau-
giau dolerius už prenumeratą:

A. Abromaitienė, Lemont, Ill. \$3.00
A. Aistienė, Chicago, N.Y. \$3.00
T. Alenskiene, Chicago, Ill. \$3.00
E. Alšėnienė, Cleveland, Ohio \$3.00
A. Ambraziejienė, Clevel., Ohio \$3.15
E. Andriuvienė, L. Angeles, Cal. \$3.00
A. Augustinavičienė, Clev., Oh. \$3.15
M. Bajorūnienė, Detroit, Mich. \$3.00
P. Balandienė, Detroit, Mich. \$3.00
P. Balandienė, Detroit, Mich. \$3.00
D. Balchas, Chicago, Ill. \$3.00
M. Balčiūnienė, Linden, N.J. \$3.00
S. Balttrukėnienė, Akron, Ohio \$4.00
A. Baltrušaitytė, Toronto, Ont. \$3.00
O. Banionienė, Cleveland, Ohio \$3.00
E. Baršauskienė, Montreal, Que. \$3.50
B. Beleškienė, Chicago, Ill. \$3.00
J. Biliūnienė, Port Chester, N.Y. \$3.00
S. Bitlerienė, Detroit, Mich. \$3.00
E. Bočkienė, Toronto, Ont. \$3.00
Dr. N. Bražėnaitė, New York \$3.00
Z. Brenčienė, Chicago, Ill. \$3.00
O. Brizgienė, Cleveland, Ohio \$3.00
S. Biblienė, Detroit, Mich. \$3.15
R. Buragaitė, Brooklyn, N.Y. \$3.00
B. Butkienė, Inglewood, Calif. \$3.00
A. Cemarkienė, S. Paulo, Brazil \$3.00
M. Cesnienė, Worcester, Mass. \$3.00
O. Dalindaitė, Toronto, Ont. \$3.00

V. Dalindienė, Toronto, Ont. \$3.00
J. Danilevičienė, Chicago, Ill. \$3.00
O. Danisevičiūtė, Brooklyn, N.Y. \$3.00
Z. Dapkienė, Hartford, Conn. \$3.00
E. Dapšienė, Omaha, Nebr. \$3.00
R. Degesys, Cleveland, Ohio \$3.00
O. Demereckaitė, Winnip., Man. \$3.00
Dr. S. Didžiulienė, Chicago, Ill. \$3.00
G. Elsbergienė, L. Angeles, Cal. \$3.15
I. Fedeles, Santa Monica, Calif. \$3.00
D. Fidlerienė, Notting., Anglija \$3.00
M. Galdikienė, Brooklyn, N.Y. \$3.00
E. Galenienė, Chicago, Ill. \$3.28
M. Gaputytė, Montreal, Que. \$3.00
P. Grabauskienė, Frackville, Pa. \$3.00
B. Greičiūnienė, Toronto, Ont. \$3.00
S. Grigaliūnienė, Kenosha, Wis. \$3.00
V. Griggs, Calgary, Alta \$3.00
Dr. B. Gruzdas, Detroit, Mich. \$3.00
N. Gugienė, Chicago, Ill. \$3.00
Z. Heningienė, Detroit, Mich. \$3.00
L. Imbrasienė, Toronto, Ont. \$3.00
V. Jakubcevičienė, Chicago, Ill. \$3.00
V. Jančauskienė, Chicago, Ill. \$3.00
L. Jankūnienė, Miami, Florida \$3.00
Dr. E. Jansonas, Brooklyn, N.Y. \$3.00
S. Januškevičienė, Chicago, Ill. \$3.00
E. Januškienė, Winnipeg, Man. \$3.00
J. Janušonienė, Kenosha, Wi. \$3.00
B. Jasaitytė, Chicago, Ill. \$3.15

/Sėkančiame nr. tęsime/

LIETUVIŠKA

RADIO

PROGRAMA

"Tėvynės Prisiminimai"

Kiekvieną šeštadienį
nuo 12 val. iki 1 val. vidurdienį
iš Toronto stoties CKFH
banga 1400.

Programos vedėjas

J. R. SIMANAVIČIUS

84 Glenholme Ave.,
Toronto

Tel. LE. 4-1274